

NOVO MESTO, 30. januarja 1953

LETNO IV.

TEHNIK ZA POLITICNA, GOSPODARSKA IN KULTURNA VPRASANJA
Lastniki in izdajatelji: Okrajni odbori OF Crnomelj, Kočevje in Novo mesto. Izdaže vsak petek. Odgovorni urednik Tone Gošnik. Uredništvo in uprava: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. Poštni predel 33. Telefon uredništva in uprave 127. Tekoči račun pri Narodni banki v Novem mestu: 616-T-181. Letna naročnina 400 din, poletna 200 din, četrstetna 100 din. Tisk tiskarni "Ljudske pravice" v Ljubljani.

Dolenjski lis

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE DOLENJSKIH OKRAJEV

PRED KONGRESOM OF IN LJUDSKE FRONTE

Frontouci so izvolili delegate za občinsko in okrajno konferenco

Lansko prizadevanje za utrditev osnovnih frontnih organizacij v novomeškem okraju je bilo na splošno dobre rezultate; osnovne organizacije vedno bolj samostojno rešujejo vse naloge, ki se postavljajo pred njih. To velja posebno za občinske odbore OF, čeprav še ne za vse. Priprave in udeležba na veličastni pravoslavlju v Dolenjskih Toplicah, sodelovanje pri partizanski patrulji, množično tekmovanje na čast VI. kongresa ZKKJ, desetisoči prostovoljnih delovnih ur, priprave in izvedba volitev ljudskih odborov, vse to je pokazalo veliko zavest članov Fronte in vseh delovnih ljudi novomeškega okraja. To je hkrati priznanje in odobranje poti socialistične graditve v naši državi ter dokaz pripravljenosti za odločno nadaljevanje te poti.

Po združitvi večjega dela bivšega okraja Trebnje z novomeškim se je število članov Fronte dvignilo na skoraj 20.000 članov, ki so organizirani v 179 vaških in 23 občinskih odborov OF. Vendar moramo takoj poudariti, da so prav vprašanje sprejemanja novih članov frontne organizacije najbolj zanesljive. Pri vseh navedenih akcijah v okraju v lanskem letu kakor tudi prej,

Od tedna do tedna

Uradno sporočilo o vsestranskem uspehu brionskih razgovorov med turškim zunanjim ministrom in jugoslovanskimi predstavniki je globoko odjeknilo v svetu, ki si simpatijami spremila vse tesnejše sodelovanje balkanskih držav. G. Koprilič se je na povratku iz Jugoslavije ustavil tudi v Atenah in se razgovarjal z grškimi državniki, zlasti pa z grškim zunanjim ministrom Stefanopulosom, ki ga v kratkem pričakujemo na uradni obisk v Jugoslaviji.

Komaj se je zunanjji minister Köprilič vrnil domov, že so pripravili v Beograd turški parlamentarci, ki si bodo ogledali vse naše ljudske republike in večja mesta ter industrijska središča. Iz Aten pa so prišle na račun kovanja priateljstva med Jugoslavijo, Grčijo in Turčijo zelo bodrilne besede grškega ministarskega predsednika Papagosa, ki je naglasil, na kakšnih temeljnih sloni to priateljstvo, in napovedal že večja zbljanja omenjenih držav na vseh področjih njihovega mednarodnega delovanja.

Nikomur drugemu ne more biti balkanska fronta miru bruno v očesu kot le netičem razdorov in mednarodne napetosti. Spominjam se še, da si je italijanska diplomacija na vse kriptile prizadevala kaliti vode na Balkanu, zato je vabila grške in turške državne v Rim ter postala De Gasperi v Atene. Vsiljuje se nam misel, da rimske spletne spremetno usmerja Moskva, ki je zdaj še svoje sofijske hlapce poslala v boj proti zbljanju balkanskih držav. Nedvomno je bolgarsko ljudstvo navdušeno za akcijo, ki so jo podvezle Jugoslavija, Grčija in Turčija, zato pa bolgarska vlada dobila nalogo, naj ponovno oblati Jugoslavijo in skuša ostaniti njen vlogo pobudnice miru in priateljstva na Balkanu.

Z izmišljeno noto so bolgarske oblasti otožile naše predstavnike vohunskega delovanja, kar privlečeno na dan vselej, kadar bi rade preusmerile notranje javno mnenje. Vemo, da je zaradi podobnih spletov že večina naših diplomatov zapustila Bolgarijo in je tam ostal le še naš odpovednik poslov. Menda bi se radi še tega znebili, da so proti vsakšnemu sodelovanju in zbljanju, tako da bodo v bistvu dosegli prav gotovo povsem nasproten učinek, kot so jim ga pripisali njihovi kremljški gospodarji.

Po ustoličenju nove ameriške vlade s predsednikom Eisenhowerjem se kaževedno bolj jasni obrisi sedanje washingtonske uprave. Zunanji minister Dulles je približno nakazal mednarodni program ZDA. Zlasti je poudaril, da hoče Amerika skupno z demokratičnimi državami na miroljubven način dosegči časen mir. Med glavnimi nevarnostmi sedanje položaja je omenil Korejo in sovjetski ekspansionistična stremljenja. Seveda se bo Amerika tudi v bodoče zelo zavzemala za ustvaritev in utrditev zahodnoevropske obrambne skupnosti, kar bosta skušala pospešiti ameriška ministra Dulles in Stassen, ki sta prav zdaj na poti v Evropo. Zato je mogoče govoriti hkrati o večji diplomatski aktivnosti v Franciji in Zahodni Nemčiji, katerih parlementa še nista potrdila pogodbe o zahodni obrambi ZDA obljubljajo 30 milijard dolarjev pomoci za evropsko enotnost, pristavljajo pa pogoj, da mora do te čimprej priti. Odočutna bo tudi vloga Velike Britanije, ki je dosegla v teh vprašanjih ostajala nekako ob strani. Splošno pa sodijo, da se bodo vprašanja v kratkem nekoliko bolj razčistila.

je sodelovalo veliko več ljudi, kot je članov Fronte. Ta velika večina ljudi sodeluje tudi danes in bo še v večji meri sodelovala jutri, ker je pot, ki jo kažejo naše politične organizacije, za naše delovne ljudi edina, ki pelje k dvigju živilenske ravni vsakega posameznika. Zato je neodpušljiva napaka osnovnih organizacij, da puščajo toliko stvari zavedenih ljudi izven svojih vrst. Vključiti v organizacijo Fronte oziroma v novopreimenovano Socialistično zvezo delovnih ljudi vse zavedne, našo socialistično stvarnost građe ljudi, to mora biti ena izmed osnovnih nalog v letosnjem letu.

Kratkemu presledku po volitvah ljudskih odborov so sledile priprave za kongres OF in Ljudske fronte, katerih so se organizacije dobro lotile. Po seji okrajnega odbora OF lani 25. decembra so sledile seji občinskih odborov OF. Člani teh so prevzeli odgovornost za seje vaških odborov in množične sestanke. Brez neposredne pomoči aktivistov iz okrajnega centra so bile seje in sestanki po vseh organizacijah končane v manj kot treh tednih. Udeležba na sestankih je bila dobra, povprečno od 40 do 70 % vseh članov. Do 20. januarja so bili v vseh organizacijah (vaških odborov) izvoljeni delegati za občinske in okrajne konference, na katerih bodo izvoljeni med drugim tudi delegati za kongres Osvobodilne fronte Slovenije oziroma za kongres Ljudske fronte Jugoslavije. Na podlagi zaključenih volitve delegatov za okrajno konferenco je ta že sklicana za nedeljo 1. februarja dopoldne.

Na vaških sestankih niso razpravljali samo volitvah delegatov, pač pa so se pogovorili tudi o pomenu preimenovanja OF v Socialistično zvezo delovnih ljudi, kar je frontovce posebno zanimalo. Po raztolmačenju so preimenovanje povsod navdušeno odobravali. Tako so v Suhu krajini na vseh sestankih živo razpravljali o imenovanju vojnega zločinca Stepinca za kardinala in sovražni politiki Vatikana do naše države. Na območju občine Mirna pač, kjer so najprej zaključili sestanke po vaških odborih OF, so imeli povsod veliko udeležbo, kot je dosedaj še ne pomnilo. Frontovci so povsod živo razpravljali o gospodarskih in političnih problemih doma in v svetu. Vaški odbori OF so območju občine Dvor so si medsebojno napovedali tekmovanje v sprejemanju novih članov na končanega področju iz OLO na LO MO (na mestne občine se prenese med drugim n. pr. vprašanje izdajanja gradbenih dovoljenj, prodaje parcel, nadzor nad gradnjami itd.), nato pa je poročal o številnih predlogih državljanov, ki so jih podajali na zadnjih zborih volivcev. Mnoge predloge LO MO še uresničuje, nekaj del je bilo medtem že kontinuirano.

V Drganjih sejih je prišel na frontni sestanke tudi nepovabljen Jože Ovsenik, ki ni hotel lani sprejeti legitimacije OF in zato ni član Fronte. Na sestanku je vse navzoč križem oznerjal in hotel razbiti sestanek, kar se mu je deloma tudi posrečilo. V Jurki vasi so med drugimi razpravljali o višini davkov za posamezne zavezance in predlagali nekatere popravke, vendar kot izgleda iz zapisnika — samo površno navzdol. Kdo naj bi plačal to razliko, pa niso predvidevali. Prav je, da frontovci razpravljajo tudi o tem, toda predpisovanje davka za posamezno gospodarstvo naj bi izvedli sami davčni zavezanci na podlagi obremenitve cele vasi, ali volilne enote, seveda s pomočjo Fronte in članov Ljudskega odbora.

V Trebnjem je občinski odbor OF, ki je med najboljšimi v okraju, prevezel obvezno, da podstavlja Ivanetič, zbratil mnema strokovnjakov in se odločiti za najpametnejši načrt. Govori se o zajetju novih izvirov v Stopičah in na pravi velike vodne shrambe nad Težko vodo, da koder bi pritekala voda v mesto sara zaradi lastnega pritiska. Mnenje nekaterih je, da bi zajeli Krko nad Cegelico; predlog utemeljuje z neusahljivim virom vode v reki in z dejstvom, da se tako preskrbujajo z vodo tudi naša največja mesta. Načrt

se. Prav tako predavanja si žele tudi frontovci v Zvirčah.

Na Visejcu bi si radi postavili frontni kotiček, kjer bi imeli sestanke in predavanja. Pripravljeni so vse napraviti sami, samo če bi dobili opiko. Na sestanku v Selah-Vrhu so razpravljali o potrebi izobraževalnega tečaja in elektrifikacije vasi, za kar so pripravljeni tudi sami pomagati. Frontovci na Lopati so sprejeli sklep, da bodo imeli vsako soboto zvečer študijski sestanek, na katerem bodo najprej preštudirali gradivo VI. kongresa. V Hinjah je na frontnem sestanku med drugim spet prišla na razpravo zadeva z divjimi svinjami in škodo, ki jo povzročajo na njihovem polju. Sestavili so predlog, da bi del zemljišča okrog vasi Hinje, Pleš, Prevol in Živče prišle v sestav okrajnega lovnišča.

Po vseh bodo v teh dneh tudi sestanki zadružnikov, na katerih bodo razpravljali o osnutku zadružnih pravil, poslovnikov zadružnih pospeševalnih in drugih odsekov ter o izbiro kandidatov za bodoči upravni odbor kmetijske zadruge in bodočem delu zadruge. To je samo naloga zadružnikov; to je hkrati zelo velika in odgovorna naloga Fronte in ostalih množičnih organizacij, ki naj na takih sestankih sodelujejo in pomagajo pri sprejemanju pravilnikov in poslovnikov ter pravilnem usmerjanju zadružništva v korist vse okolice in celotnega gospodarstva. Priprava občinskih zborov kmetijskih zadruž na bo med prvimi obveznostmi za tekmovanje na čast kongresa Osvobodilne fronte Slovenije in Ljudske fronte Jugoslavije. Na podlagi zaključenih volitve delegatov za okrajno konferenco je ta že sklicana za nedeljo 1. februarja dopoldne.

Na vaških sestankih niso razpravljali samo volitvah delegatov, pač pa so se pogovorili tudi o pomenu preimenovanja OF v Socialistično zvezo delovnih ljudi, kar je frontovce posebno zanimalo. Po raztolmačenju so preimenovanje povsod navdušeno odobravali.

Tako so v Suhu krajini na vseh sestankih živo razpravljali o imenovanju vojnega zločinca Stepinca za kardinala in sovražni politiki Vatikana do naše države. Na območju občine Mirna pač, kjer so najprej zaključili sestanke po vaških odborih OF, so imeli povsod veliko udeležbo, kot je dosedaj še ne pomnilo. Frontovci so povsod živo razpravljali o gospodarskih in političnih problemih doma in v svetu. Vaški odbori OF so območju občine Dvor so si medsebojno napovedali tekmovanje v sprejemanju novih članov na končanega področju iz OLO na LO MO (na mestne občine se prenese med drugim n. pr. vprašanje izdajanja gradbenih dovoljenj, prodaje parcel, nadzor nad gradnjami itd.), nato pa je poročal o številnih predlogih državljanov, ki so jih podajali na zadnjih zborih volivcev. Mnoge predloge LO MO še uresničuje, nekaj del je bilo medtem že kontinuirano.

V razpravljanju so odborniki živahno sodelovali in predlagali, da se mora vprašanje končne ureditev vodovoda smatrati kot osrednji problem mestnega gospodarstva in razvoja. Že spomladi bodo začeli graditi poleg mesta veliko moderno mlekarno, ki zahteva čisto vodo. Samo čistilne naprave bodo veljale ta obrat 7 milijonov din, ki bi jih bilo pametnej vložiti v obnovljivo mestno občino nad 500 milijonov din. Najemnina stanovanj na krije niti stroškov vzdrževanja. Zato je nujno, da gradijo hiše vseh gospodarsko močnejša podjetja in ustanove. Le tako bodo njihovi delavci in nameščenci kmalu prišli do stanovanj.

V razpravljanju so odborniki živahno sodelovali in predlagali, da se mora vprašanje končne ureditev vodovoda smatrati kot osrednji problem mestnega gospodarstva in razvoja. Že spomladi bodo začeli graditi poleg mesta veliko moderno mlekarno, ki zahteva čisto vodo. Samo čistilne naprave bodo veljale ta obrat 7 milijonov din, ki bi jih bilo pametnej vložiti v obnovljivo mestno občino nad 500 milijonov din. Najemnina stanovanj na krije niti stroškov vzdrževanja. Zato je nujno, da gradijo hiše vseh gospodarsko močnejša podjetja in ustanove. Le tako bodo njihovi delavci in nameščenci kmalu prišli do stanovanj.

O problemih in delu gospodarskega sveta je poročal njegov predsednik Lovšnik. Predstavil je razmeroma najdražjo vodo v Sloveniji. Postaja Crnomelj, ki odstopa mestu vodo iz svojega vodohrama, računa kubični meter s pribitkom 22% akumulacije, tako da stane voda 18 do 20 dinarjev. Ljudski odbor se bo pobrigal, da se cena za vodo znaša. — Gospodarska podjetja občine bi moralna poslovnosti bolje, odbor je sklenil, da jim bo po svetih bolj pomagal in skrbil za njihov razvoj. Odborniki bodo sodelovali pri razdeljevanju davčnih obveznosti v

BELOKRANJSKI INVALIDI v predkongresnem tekmovanju

V počastitev III. kongresa Zveze vojaških vojnih invalidov Slovenije napovedujejo invalidi crnomeljskega okraja tekmovanje Okrajnim odborom Zveze VVI Novo mesto in Kočevje v naslednjih točkah:

1. Kateri okraj bo čimbolje izvedel občinske konference in pri tem dosegel čim več udeležbo na občinskih zborih ter jih bolje organizacijsko pripravil.

2. Kateri okraj bo pridobil več novih naročnikov na Invalidski vestnik in »Dolenjski list«, v času predkongresne dobe, to je od 10. januarja do 3. aprila letos in to procentualno na članstvo.

3. Kateri okrajni odbor si bo uredil boljši in točnejši pregled nad otroki padlih borcev in poskrbel, da se jih bo

čim več vključilo v razne šole in nastopilo učno dobo v raznih poklicih.

4. Kateri okrajni odbor bo procentualno do 3. aprila 1953 pobral več članarine za leto 1953.

5. Kateri okrajni odbor bo bolj aktivno sodeloval z odbori množičnih organizacij in pri tem dosegel večje uspehe.

6. V katerem okraju bo opravljenih več prostovoljnih ur pri javnem delu in medsebojni pomoči.

7. Katera organizacija bo čimbolje reševala razne socialne probleme svojih članov in bo v boljši povezavi s tajništvom za ljudska zdravstvo in socialno politiko in občinskimi ljudskimi odbori.

Okrajni odbor Zveze VVI Crnomelj

DELO ČRНОМЕЛСКЕ МЕСНЕ ОБЧИНЕ

Na nedavni seji ljudskega odbora mestne občine, ki je imela gospodarsko značaj, so odborniki razpravljali o komunalnih vprašanjih. Seji sta prisostovljala kot gosti sekretar okrajnega komiteja ZKS tov. Martin Zugelj in predsednik gospodarskega sveta OLO tov. Niko Belopavlovič.

Po poročilih predsednikov svetov, ki so govorili o določenih nalogah in obveznostih, so bili sprejeti sklepi, med katerimi navajamo sledeče:

Prebivalci Crnomelja pijo razmeroma najdražjo vodo v Sloveniji. Postaja Crnomelj, ki odstopa mestu vodo iz svojega vodohrama, računa kubični meter s pribitkom 22% akumulacije, tako da stane voda 18 do 20 dinarjev. Ljudski odbor se bo pobrigal, da se cena za vodo znaša. — Gospodarska podjetja občine bi moralna poslovnosti bolje, odbor je sklenil, da jim bo po svetih bolj pomagal in skrbil za njihov razvoj. Odborniki bodo sodelovali pri razdeljevanju davčnih obveznosti v

novanj, 34 samskih sob, 19 poslovnih prostorov in 80 stanovanj za pripadnike JLA poleg 12 stanovanj, katerih stranke imajo sodne odpovedi. Zidava takega stavlja, to je vsaj 328 stanovanj, bi bila pri sedanjih cenah mestno občino nad 500 milijonov din. Najemnina stanovanj na krije niti stroškov vzdrževanja. Zato je nujno, da gradijo hiše vseh gospodarsko močnejša podjetja in ustanove. Le tako bodo njihovi delavci in nameščenci kmalu prišli do stanovanj.

O problemih in delu gospodarskega sveta je poročal njegov predsednik Lovšnik. Predstavil je razmeroma najdražjo vodo v Sloveniji. Postaja Crnomelj, ki odstopa mestu vodo iz svojega vodohrama, pa se mora vprašanje končne ureditev vodovoda smatrati kot osrednji problem mestnega gospodarstva in razvoja. Ž

Pisma Dolenjskemu listu

O učnih načrtih v naših šolah in še kaj

Uredništvo »Dolenjskega lista!«

Že III. plenum CK KPJ je svojcas ugotovil razvlečenost učnih načrtov v srednjih šolah. Starši ugotavljamo, da je tudi sedanji program naših srednjih šol, čeprav malce izpremenjen, še vedno preobšeren in posebno v nekaterih predmetih prezaheten, da bi mogli dijaki dobro obvladati obsežne zahteve predmetnih profesorjev. Tudi marsiško izmed prostvenih delavcev sam ugotavlja in v razgovoru priznava, da so učni načrti preobšeni, ponekod celo neživljenjski, zdi se mi pa, da vse naše šole premalo dela na tem, da bi se tako stanje popravilo.

Ugotovil sem n. pr. v pogovoru z nekaterimi učitelji novomeške osnovne šole, da tudi tu učni načrt ne upošteva otrokovega umskega obsegja in zahteva n. pr. v 3. in 4. razredu poniekod snov, ki jo bo otrok s pametjo in razumevanjem obdeloval šele v razredih niže gimnazije. Da je učni načrt v resnici preobšeren, naj potrdi tudi tehne nekaj dejstev:

Pred zaključkom prvega polletja se

je — kakor že navadno — v vseh šolah poveločalo spraševanje za redne in zaključne polletne ocene. Tako spraševanje je v naših šolah nekaj običajnega. Ne zdi pa se mi pravilno, da profesorji v nekaterih predmetih pretirajo v tem, da odlagajo spraševanje na zadnje dneve pred zaključkom semestra. Tako se na grampadi pred dijaka kup zahtev, ki bi, porabljenje na reden šolski čas, prav gotovo dajale boljše uspehe kot »divje učenje« za red. Ne vem, kaj mislijo o tem ostali starši, zdi pa se mi, da je ljubosumno poudarjanje važnosti samo nekaterih predmetov s strani posameznih vzgojiteljev škodljivo. Računajmo, da presede v nekaterih razredih učenci na teden do 30 ur v šoli. Prištejmo k temu še domače priprave, pisanje nalog in učenje snovi. Otroke vabijo k sodelovanju v raznih krožkih, mladinskih kulturno-umetniških društvin, k telovadbi, tabornikom itd., kar vse je prav gotovo potrebno in koristno. Kje pa ostaja pri takem delu otroku še čas za zabavo, branje knjig, sprehode itd.? Ali mu dela ne

bi olajšali s tem, da bi črtali iz učnih načrtov naših šol nepotrebno preobremenjenost in raztegnjenost? Prijemanje raznih »dodatah« učnih ur v populanskih in večernih urah samo še potruje, da so učni načrti resnično preširoki.

Zelo me zima, ali je klicanje osnovnošolskih otrok k spraševanju »za rede« v njihovem prostem (popolanskem) času tudi posledica prenašanja učnega načrta ali gre v tem primeru — v Novem mestu — za druge vzroke?

Z znanci in prijatelji sem te dni razpravljal o mislih, ki jih navaja Franc Pediček v razpravi, objavljeni v 9.-10. številki »Sodobne pedagogike«. Vsi imamo slobovezne otroke, pa nič čudnega, da smo se zedinili v skupini želji: da bi prebrali naši vzgojitelji članek »Srednješolci in avtoritete« vsaj s takimi željami, kot smo ga nekateri izmed staršev! Pisec je povedal v članku precej tega (posebno v odgovorih anket), kar doživljamo starši doma vsak dan.

O učnih načrtih v naših šolah pa naj bi povedali kaj več naši učitelji in profesorji, saj so predvsem ti poklicani, da o tem govorijo in pišejo. Posledice slabih oz. preobširnih učnih načrtov čutimo poleg naših otrok tudi starši, zato menim, da je to vprašanje, ki mora zanimati vso našo javnost.

Novo mesto, 26. jan. 1953. S. P.

Še enkrat:

Kdo je v Novem mestu edgovoren za čiščenje pločnikov?

Čiščenje snega s pločnikov je vsako zimo v Novem mestu problematično, ker se tega dela vsakdo otepa. Po zdravem razumu bi bilo najbolj naravnno, da bi bili za čiščenje pločnikov pred stavbami odgovorni lastniki stavb, najemniki, oskrbniki ali hišniki, za pločnike med stavbami in hodniku na mostu po mestna občina. V novem mestu pa je tako Za čiščenje pločnikov pred stavbami so po nekem kakšnih predpisih odgovorni ustvarjeni pritični lokalci, ne glede kdo je lastnik, najemnik ali oskrbnik stavbe ali koliko je še drugih stanovcev in uradov ter obratov v hiši. Kdo je to odgovornost prenesel prav na te uslužence, ni znano, vsekakor pa verjetno podjetja sama. Nadzorovski organi, ki kontrolirajo izvajanje odločbe o vzdrževanju reda in čistoće v Novem mestu pa od odgovornih uslužencev v pritičnih lokalih zahtevajo izvajanje odločbe. To se nam zdi nepravilno iz naslednjih razlogov:

Vsi nameščenci podjetij so plačani po učinku dela (od čiščenja pločnikov seveda). Zakaj bi uslužbenici, ki slučajno opravljajo svojo službo v pritičnih lokalih, delali več kot njihovi tovarisi na drugi strani stavbe, ki ni slučajno obrnjena na glavno ulico, v višjih nadstropjih? Sicer ni tako reč, če je v lokalu več uslužbenec in eden izmed njih pomete prah s pločnika, malo drugače pa je, če je na pločniku veliko snega, v lokalu pa samo en uslužbenec. Jasno je, da mora za ta čas zapreti lokal, če hoče zadostiti predpisom. Ce je prostor pred stavbo dolg recimo 20 metrov in širok dva metra, na njem pa vsaj 20 cm zmrznevega snega, zahteva tako odstranjevanje snega, ki ga prepira napori in časa.

Pa če je to resimo res obvezno za navezeno uslužbenec v delavnikov, kdo pa je dolžan to delo opravljati ob nedeljah ali drugih dela prostih dnevih? Tu pa je novomeška odločba najbolj salomonika: tudi ob nedeljah in praznikih so dolžni to opraviti isti odgovorni uslužbenici! In tako vse kaže, da bo nekaj poslovodji novomeških trgovin občutno kaznovanih, ker neke nedelje niso bili občiščeni pločniki pred njihovimi lokalimi. (Da to nedelje niso bili občiščeni pločniki)

Pojasnilo

Po objavi članka »V cigavem imenu govorijo ti, vsi Novomeščani?« v 3. št. »Dolenjskega lista«, sta se v uređništvu našega lista oglašila tov. dr. Josip Globenbik, odvetnik, in tov. Ivan Svetec, frizerski mojster v Novem mestu. Izjavila sta, da sta njuna podpisa na vlogi, naslovljeni na MLO v Novem mestu zaradi zopetne upeljave zvonejna, poverjena. Oba sta z ogorčenjem obsodila izkorisčanje imen znanih Novomeščanov v temne namene klerikalne reakcije, hkrati pa izrazila, da se o vprašanju, ki ga obdeluje cit. članek, nista z nikom pogovarjala niti se ne strinjata z vsebinsko objavljenega pisma.

Izjavi obeh uglednih Novomeščanov potrjujeta našo domnevo, da je se pisanec s svojimi skritimi navdihovci vred skril za imena poštenih ljudi samo zato, da bi tako morda dosegljo, česar si sam javno ne upa povedati.

FRA NCE K SAJE

PREZIR IN OBUP

usoda belih emigrantov

Vidimo, da sicer še zmerom »vojskujoči se škof« Rožman kaj malo veruje, da bi sploh kdaj se zmagoval dobojeval zgubljeno borbo, svojo škofijo preselil nazaj v Ljubljano in na Slovenskem ponovno uvedel belogardistično srednjeveško inkvizicijo!

To svojo brezupnost je »škof ljubljanski« Gregorij Rožman še odkrteje priznal v svoji zaupni »Okrožnici št. 4 vsem duhovnikom ljubljanske škofije v tujini«, ki jo je izdal 26. maja 1952 v Clevelandu. V njej pravi, da »bo satanov prihaja do vrhuncu«, in se spominja, kako je že Ehrlich »večkrat opozarjal na genialno organizacijo brezbožnega komunizma, ki da presega običajni človeški genij in more biti le plod demonskih inspiracij.« — Rožman nadalje meni: »Prišel bo dan zmage, ne samo končne zmage po koncu sveta, ampak že prej delna zmaga... Toda kdaj? Vedno se mi vsljuje mnenje, da bo Bog svoje »božje sodbe, ki jih z njegovim dopuščanjem izvršujejo sedanje brezbožne sile, razdeli po vsej zemlji tudi narodom, katerim je bilo doslej še prizaneseno...«

Rožman je torej že popoloma obupal nad svojo zmago in zmagovalno vrnitvijo v Ljubljano. Se več! Kot vidimo v prednjem citatu iz Rožmanove zaupne okrožnice, je celo prepričan, da bodo napredne, demokratične sile — ki so pa po njegovi »božji kazeni in sam satan« — še zmagovalne in zmagale po vsem svetu!

Zato Rožman kot utopljenec, ki brezupno lovi sleherno bilko, vročično peha svoj kler v nesmelni boj, kot da še nima dovolj belogardistič-

nih »mučencev za vero«, ki jih ima več ali manj sam na vesti. Takole ugotovlja in poziva:

»Vprav na fronto nas je postavil Gospod, še bolj naše sobrate v domovini, kakor nas »begunci«. Hrabri ali bojazljivi, vseeno, vsi brez razlike smo v sredo boja poslan, ob strani ne more nobeden ostati... V vsakem boju borci tudi padajo, najboljši in najhrabrejši morda najprej... Tudi naše bivanje v tujini zahteva dan na dan žrtve od nas...«

Danes smo vso mobilizirani v vojno stanje, kjer koli smo (čeprav morda sobrati v našem okolju spremenjenega ozračja še ne čutijo) smo na fronti v borbi za zmago Cerkve... Ni važno, kaj trpimo, kaj pogrešamo ali čemu se moramo odpovedati...«

Rožman je sedem let po končani vojni stal še prot tak nepomirljiv militistar, kot je bil včasih, ko je z italijanskimi generali in Rainerjem razpravljalo o vojaških operacijah proti narodinozbodilni vojski in domobranice pripravljal na prisego Hitlerju. Še vedno noče položiti svojega izdajalskega orožja. Kot dosleden v pedantem izvrševalce vafških navodil ima vse svoje še zveste klerike mobilizirane v vojnem stanju. Zato je kar čudno, da ni te dni v škrilnam kardinalskem plasužu zraven Stepinca zarello tudi Rožmanovo ime, čeprav ni ovenčan z gloriolo »mučenštva«, ker je še ob pravem času s svoje »fronte« na Slovenskem odnesel pete.

Lani je Javornik v Trstu s prenenetljivo kritostjo javno priznal, da belogardistični emigranti »skoraj še nikjer ne veljajo za ljudi«, in da povsod v tujini »trpe brdost, strahoto, sa-

moto, obup, negotovost«. Javornikova odkrito-srčna izpoved ni nikak izbruh kake osebne ali morda celo trenutne črnoglednosti, saj je letos celo sam »škof ljubljanski« dr. Gregorij Rožman po lastnih ugotovitvah v Združenih državah Amerike in v Argentini prišel do podobnega spoznavanja. V svoji zaupni »okrožnici št. 4 vsem duhovnikom ljubljanske škofije v tujini«, ki jo je o razmerah v Argentini izdal 26. maja 1952 v Clevelandu, je enkrat po dolgem času povedal resico:

»V Argentini mi je živo stopilo pred oči vprašanje odnosa novopriseljenih duhovnikov do staronaseljenih Slovencev. Približno podobno vprašanje obstaja v Združenih državah, pa imajo zelo čisto svoje posebnosti. Staronaseljeni v Argentini so deloma Prekmurci, po večini pa so iz slovenskega Primorja, ki so se umaknili kričivemu pritisku italijanskega fašizma. Ni čuda, da v njih še vedno živi gnev zoper sistem, ki jim je onemogočil življenje na domači zemlji. Odvratno jim je vse, kar diši po fašizmu in kar nanj spominja. Spretna propaganda je to razpoloženje uporabila in nas — begunce slikala za sotrudnike in celo somišlenike fašizma. Tako so nas sprejeli s predskoti in sumničenjem, v najboljšem primeru z nezaupanjem...«

Tako so demokratični ljudje, zlasti pa naši izseljeni povsod sprejeli pobegle belogardistične duhovnike. Ker preprosti in verni ljudje le s težavo verjamejo, da bi posvečeni gospodje, ki naj bi bili apostoli krščanske ljubezni in umiljenja, sploh mogli zagrešiti narodno izdajstvo, ovadušto in druge vojne zločine, si lahko predstavljamo, s kakim prezirom in gnusom so sprejeli ostale belogardistične emigrante.

Zatem je vodja »ljubljanske škofije v tujini« v svoji okrožnici farizejsko razglabil, zakaj so v tujini doživelj tako neprizaten sprejem. Belogardistične sobrate takole prepričuje:

Tudi v Socialistični zvezi delovnih ljudi bo potrebna disciplina

Tako živahno že dolgo ni bilo na frontnem sestanku v Metliku kot je bilo 19. januarja zvečer. Poleg zadnjih in najvažnejših zunanjih in notranjih političnih dogodkov so se frontalni pogovorili tudi o preimenovanju Osvobodilne fronte v Socialistično zvezo delovnih ljudi. Zanimali so se z gospodarske naloge mestnega ljudskega odbora: kdaj in kako naj se začne z gradnjo nedograjenih stavb, kje bo novo pokopališče, ker je stare že premajhno, in podobno. Dobravljali so odločitev mestnega odbora za izkopravanje ceste v ureditev kopalniškega odbora na Kolpi. Član OF so naredili mestnemu odboru OF, da ukrene vse potrebno, da pride tudi Metliko kot turistični kraj med mesta, ki imajo nedeljne življnosti. Res je vredno, da to se sedaj ni bilo urejeno. Mestni odbor je sicer že postal Direktorij državnih železnic v Ljubljani nekaj vložil niti odgovora. Frontovi so izpravili, ali Metličani niti odgovora niso vredni?

Med drugim so se na sestanku pogovorili o potrebi varčevanja, ker je lanska suša

povzročila veliko škode in se moramo zanati predvsem na lastne sile. Izvolili so tudi delegate za občinsko in okrajno konferenco. Šestanek je bil tudi sicer zelo zanimiv, ker so se navzoči člani odkrili pogovorili o vseh problemih in tudi kritizirali dosedanje načrte. Skoda, da ni bilo na sestanku več članov, saj jih je v Metliku nad 500. Verjetno je med temi, ki se niso udeležili sestanka, precej nedeljnih, ki so samo še posredno zavzeti. Člani OF, da nosijo legitimacijo, pri delu pa jih ni nikdar videti. Če misljijo taki ostati tudi v novo preimenovani politični organizaciji, potem bodo seveda samo ponovno dokazali, da morebiti biti aktivni građevi socialistizma in je bolje, da jih tudi v seznamu članstva ni. Delovni člani bodo prav gotovo zahtevali več disciplinе, ki bi potreba Socialistični zvezi delovnih ljudi. Res je precej članov Fronte posebno iz vrst mladine, ki aktivno delajo na kulturnoprosvetni polju; precej tukih, ki se trudijo za gospodarski napredok Metlike. A prav tako je tudi še precej takih, ki stojijo ob strani pri vsakem delu, zelo radi pa kritizirajo na vseh koncih v krajih, ne zavajajoč se, da kdor ne dela, tudi nima pravice kritizirati. R. F.

Slovenec četrtič guverner v Ameriški državi Ohio

Frank J. Lauše, sin slovenskega delavca-izseljence iz kočevskega okraja, ki se je naselil v Združenih državah, je bil letos 12. januarja že četrtič ustoličen za guvernerja države Ohio. Lauše je prvi mož v zgodovini te države, ki je bil že starši.

Ko je prvič kandidiral za guvernerja leta 1944 — takrat je bil župan mesta Cleveland —, ga demokratska organizacija v državi Ohio ni uradno podprtela. Zmagal je kot neodvisni demokratični kandidat.

Lauše, ki je star 57 let, je začel svojo politično kariero leta 1932.

Komunisti niso svet zase, temveč organizirana politična sila delavskega razreda

Redne letne konference Zveze komunistov na desetine funkcij, večina drugih pa nobene. Prav zato delo v množičnih organizacijah ni tako kot bi moralno bilo. Vse preveč je še kampanjskega in premalo sistematičnega dela. Mnogokrat pa so se komunisti spuščali do slaj v čisto upravne in gospodarske probleme in pri tem zanemarili politično delo.

Navzlic temu so lani organizacije na območju mestne občine pod vodstvom in na pobudo dobrih komunistov ter ostalih članov dosegli lepe uspehe. Vrsta proslav in protestov je razgibala prebivalce Novega mesta in bližnje okolice ka malokrat poprep. Velika pomoč organizacij pri obnovi mesta je bila prav tako vidna vsepovod. Sibka je bila mladinska organizacija zaradi matomarnega vodstva organizacije oziroma sekretarja. Dokaj aktivno je bilo delo Zvezde borcev, fronte in AFZ, v zadnjem času pa se krepli tudi organizacija telesnosvogojnega društva »Partizan«, ki pa se še vedno bori z velikimi težavami zaradi pomankanja opreme. Sindikalne podružnice, ki zajemajo na območju mestne občine 2800 delavcev in nameščence, niso v celeti izpolnile svoje naloge med člani v borbi za višjo storilnost in pravilno nagrajevanje ter rentabilnost proizvodnje.

Na konferenci je bil izvoljen nov mestni komitev, v katerega je prislo 11 članov ter tričlanska revizijska komisija. V mestni komitev so bili izvoljeni: Anton Spelko, Tone Malovšček, Janez Potočar, Miha Počvina, Martin Pavlin, Štefka Kolar, Henrik Cigoj, Zvone Perc, Palma Klasenik, Avgust Avbar in Marija Kapov. V revizijsko komisijo pa: Janez Zupančič, Jože Udovič in Jože Horvat. Spre

januar

MESEC DOLENJSKEGA LISTA

Prej na 24, zdaj na 15 Dolenjcev en »DOLENJSKI LIST«

Prvi mesec Dolenjskega lista je dal nadvse lepe uspehe. Po zaslugi občinskih odborov OF, dobre agitacije odbornikov in aktivistov Fronte, po prizadevanju občinskih komitejev ZKS, prosvetnih delavcev, naših dopisnikov starih naročnikov in številnih prijateljev našega lista smo uspeli dvigniti naklado našega lista ob 4. številki že na 8000 izvodov. Medtem ko je prišel v začetku lanskega decembra na 24 Dolenjcev 1 izvod našega tiskarne, ga zdaj prejema že vsaj 15. prebivalce naše pokrajine. Kakor smo dosedanjega lepega uspeha nadve veseli — saj omogoča visoka naklada listu tudi znatno izboljšanje vsebine, nagrajevanje sodelavcev, tehnične opreme itd., tako vendar z dose-

ženimi številkami še ne smemo biti zadovoljni. Iz nižjega pregleda je razvidno, da ponekod občinski odbori OF navede vsem prošnjam in vabilom vendar niso naredili za razširitev frontnega časopisa skoraj ničesar. Ne smo pozabiti, da so se iz mnogih krajev prijavljali novi naročniki samo na podlagi letakov, ki so jih razdeljevale kmetijske zadruge itd. Kaj pa se da narediti med našimi ljudmi tudi na področju zbiranja novih naročnikov, nam dovolj prepričljivo govorji primer tovariša Jozeta P. Ška v Zužemberku, ki je sam pridobil v Suhem krajini 118 novih naročnikov in dosegel doslej prvo mesto med vsemi aktivisti! V občini Videm-Dobrepolje, kjer pred dvema mesecema nismo

imeli skoraj nobenega naročnika, je tovariš Zdravko Lipušček pridobil v pičlem mesecu 109 novih naročnikov! Takih vzglednih primerov imamo še več in jih danes objavljamo v posebnem pregledu. Zato z zbiranjem novih naročnikov za frontni tisk z zadnjim januarjem ne prenehajmo! Vse občinske odbore OF prosimo, da še nadalje agitirajo med članstvom, da si naroča naše časopise. Posvečajmo nenehno naši tiskani besedi največjo pozornost!

Dosedanji obračun

Vsem bralecem in naročnikom sporočamo, da se je od 19. decembra 1952 do 27. januarja 1953 našlo na »Dolenjski liste« 2588 novih naročnikov. V okraju Črnomelj se jih je prijavilo 595, v okraju Kočevje 469, v novomeškem okraju 1213, iz raznih krajev v Sloveniji in Jugoslaviji 231, iz inozemstva pa si je list v tem času naročilo 80 dolenjskih izseljencev.

Sodelujemo še nadalje — vsak po svojih močeh — za uresničitev našega gesla:

**V VSAKO HISO
DOLENJSKI LIST!**

Namesto enega - 12 mesecev...

Dobrih 2500 novih naročnikov si je pridobil Dolenjski list v preteklem mesecu. Uspeh, ki je razveseljiv in ki obeta, da bomo naš list lahko še razširili. To, kar nam je uspelo narediti v enem mesecu, lahko prav gotovo razšrimo na vse leto 1953! Naj postane agitacija za razširjanje tiskane besede naša stalna skrb!

Pretekli teden je »Ljudska pravica«, glasilo Zveze komunistov Slovenije, objavila tehten članek pod naslovom »Tisk — uspešno sredstvo za dvig socialistične zavesti množic«. V njem pravi med ostalim:

»Naše ljudstvo je v svojetm jedru napredno in zdravo. Prav zato, ker to naše ljudstvo z vsem svojim bistvom teži k napredku, je ideja socialismu pri nas prerasla v politično silo, ki je iz miselnosti naših ljudi nihče več ne bo iztrgal. Osnovna politična moč naše nowe družbenega izgradnje tiči prav v tem, da se na vseh koncih in krajih in na vseh področjih družbenega dejavnosti najboljši borci za napredek, in tega naše ljudstvo tudi zaveda. Toda Lenin ni zaman pouderjal, da so zaostalo v mišljenu, nepreživele škodljivske tradicije in navade ljudi strahovita sila, ki je še prav posebej zaradi tega, ker jih v svojem sovraštvu do socializma ne greju in utrije rutinirani podtalni sovražnik, ne smemo podcenjevati.«

Naše časopise širi socialistično ideologijo. Zato vsako nezadostno vrednotenje socialističnega tiska pomeni tudi zavestno ali nezavestno podcenjevanje socialistične ideologije...«

Zato bomo tisku posvečali večjo in stalno skrb kakor smo mu jo v mnogih

krajih posvečali doslej. Po naših mestih, trgih in vseh ljudje še vse premalo bero. Čeprav izhaja v Sloveniji 99 časopisov in revij v skupni nakladi 840.300 izvodov (po podatkih Delavske enotnosti, št. 1. — 1953), od tega:

3 dnevnikov v skupni nakladi 103.900 izvodov;

19 tednikov v skupni nakladi 239.200 izvodov;

13 14-dnevnikov v skupni nakladi 85.500 izvodov;

45 mesečnikov v skupni nakladi 329.300 izvodov;

7 dvomesečnikov v skupni nakladi 64.200 izvodov;

in 6 nedelno izhajajočih časopisov in revij v skupni nakladi 18.200 izvodov; pa je žal še vedno tako, da ima marsikdo naročeno po 2, 3 časopise in še kakšno revijo, v njegovi okolici pa bož zaman iskal pri 10, 15 sosednjih kakeršen-koli časopis!

Zato tudi z naklado 8000 izvodov Dolenjskega lista pri 122.000 prebivalcih naših treh okrajev ne moremo biti zadovoljni. Ce bodo občinski odbori OF le kolikor agitirali za nadaljnjo razširitev lista in se bomo za to zavzemali ob vsaki priliki vsi člani OF oz. Socialistične zveze delovnih ljudi, lahko dosegne dolenski tiskar Že v tem letu naklado 10.000 izvodov. Prav pa bi bilo sveveda, če bi dosedanje razmerje, ko pride na 15 prebivalcev Dolenjske en izvod našega tiskarja, izpremenili tako, da bi ga dosegel vsaj vsak 10 prebivalec. List bi s tem dosegel naklado 12.000 izvodov na teden in bi našel pot še v prenemakato hišo, kjer zdaj ljudje malo — ali pa nič ne bero.

Naše ljudstvo je v svojetm jedru napredno in zdravo. Prav zato, ker to naše ljudstvo z vsem svojim bistvom teži k napredku, je ideja socialismu pri nas prerasla v politično silo, ki je iz miselnosti naših ljudi nihče več ne bo iztrgal. Osnovna politična moč naše nowe družbenega izgradnje tiči prav v tem, da se na vseh koncih in krajih in na vseh področjih družbenega dejavnosti najboljši borci za napredek, in tega naše ljudstvo tudi zaveda. Toda Lenin ni zaman pouderjal, da so zaostalo v mišljenu, nepreživele škodljivske tradicije in navade ljudi strahovita sila, ki je še prav posebej zaradi tega, ker jih v svojem sovraštvu do socializma ne greju in utrije rutinirani podtalni sovražnik, ne smemo podcenjevati.«

Zato tudi z naklado 8000 izvodov Dolenjskega lista pri 122.000 prebivalcih naših treh okrajev ne moremo biti zadovoljni. Ce bodo občinski odbori OF le kolikor agitirali za nadaljnjo razširitev lista in se bomo za to zavzemali ob vsaki priliki vsi člani OF oz. Socialistične zveze delovnih ljudi, lahko dosegne dolenski tiskar Že v tem letu naklado 10.000 izvodov. Prav pa bi bilo sveveda, če bi dosedanje razmerje, ko pride na 15 prebivalcev Dolenjske en izvod našega tiskarja, izpremenili tako, da bi ga dosegel vsaj vsak 10 prebivalec. List bi s tem dosegel naklado 12.000 izvodov na teden in bi našel pot še v prenemakato hišo, kjer zdaj ljudje malo — ali pa nič ne bero.

Danes so povsem nove prilike, ko ljudska oblast budno zasleduje razvoj našega gospodarstva in ga tudi pravilno usmerja. Seveda pa moramo pri tem vsi sodelovati in ne stati ob strani ter čakati, kdaj nam bo kdo kaj prinesel. Zato mora tudi belokranjsko ovčarstvo kreniti na boljša pota čimprej, da pridemo do lepih uspehov. Tanča gora že od pametnika gojil orve in jih po starem belokranjskem zadružnem običaju goni na skupno pašo. To ima za posledico boljše izkorisitev paše in štejnijo delovne sile. Namesto 40 ali 50 otroških pastirjev spremila čredo en pastir ali kvečljemu dva odrasla, ki sta zaradi volkov oborožena s puškami, imeti pa bi morala tudi vsaj dva dobra psa ovčarja.

Večkrat so bila že načeta vprašanja ovčarstva, ki naj bi se gojilo tam, kjer je dosti primernih pašnikov. Tako je povedal tudi predsednik okraja tovariš Žunič nedavno v svojem gospodarskem programu Belo krajino. Od Tribuža pa tja preko Bojancev do višinskega Žezljja in od tem preko Zilje in Preloke ter od Marindola zopet do Kolpe pri Fučkovicah — to bi bil največji in najprimernejši prostor za ovčerje. K temu pričelo še Sinji vrh s Špeharji in obsežni

Najboljšim javno priznanje in pohvalo!

Ob zaključku prvega meseca Dolenjskega lista se uredništvo in uprava tedenika zahvaljujeta vsem občinskim odborom OF, njihovim odbornikom, vsem aktivistom, prosvetnim delavcem, dopisnikom in vsem, ki so na kakršen-koli način sodelovali v pridobivanju novih naročnikov.

Javno pohvalo pa izrekamo po tej prilikai še prav posebej najboljšim propagandistom, ki so pridobili s svojim pozitivno-vrednotnim delom našemu tedeniku največ novih naročnikov. Med njimi so:

Prušek Jože, Zužemberk — s 118 novimi naročniki, Lipušček Zdravko iz Videm-Dobrepolja s 109 novimi naročnikami, Lesar Meta, šol. upr. v Loškem potoku, z 82 novimi naročniki, Jera Žoža iz Vel. Gabrova s 35 naročniki, Slanc Lea iz Metlike s 30 naročniki, Podlogar Rudi iz Koprivnika s 33 naročniki, Fir Regina iz Metlike z 22 naročniki, Radmelič Adolf, pismosno iz Vinice v Beli krajini, z 22 naročniki, Bojanec Jože z Vel. Orehka pri Stopičah z 18 naročniki, Zorn Otmar iz Radovice s 14 naročniki, Strajnjar Vesna s Čateža s 13 naročniki, Huč Ludvik iz Novega mesta z 22 naročniki, Matoh Alojz iz Bišče vase pri Mirni peči s 23 naročniki, Jevšek Jože, pismosno iz Cegelnice, s 7 naročniki, Zafrič Ivan iz Volčkove vase z 10 naročniki, Zupančič Jože iz Podhoste s 6 naročniki, Kastelic Jože, šef postaje Crnomelj, z 6 naročniki itd.

Vlagajmo tudi vnaprej vse sile v stalno razširjevanje socialističnega tiska! Pridobivajmo nove naročnike, dopisujmo in sodelujmo z našimi listi!

Od 5. do 29. januarja so pridobili novih naročnikov:

1. Občina Adlešči	32
2. Občina Črnomelj	90
3. Občina Dragatuš	19
4. Občina Gradac	17
5. Občina Metlika	143
6. Občina Predgrad	12
7. Občina Semič	52
8. Občina Vinica	62

Skupaj okraj Črnomelj 327

1. Občina Dolenja vas	15
2. Občina Draga	6
3. Občina Kočevje	41
4. Občina Kočevska Reka	11
5. Občina Kostel-Para	8
6. Občina Loški potok	97
7. Občina Mozlj	33
8. Občina Osilnica	2
9. Občina Ribnica	13
10. Občina Sodražica	14
11. Občina Velike Lašče	26
12. Občina Videm-Dobrepolje	109

Skupaj okraj Kočevje 380

1. Občina Brusnice	16
2. Občina Dobrnič	13
3. Občina Dol. Toplice	58
4. Občina Dvor	52
5. Občina Gotna vas	83
6. Občina Hinje	11
7. Občina Mirna	25
8. Občina Mirno peč	50
9. Občina Mokronog	8
10. Občina Novo mesto	85
11. Občina Prečna	30
12. Občina Rakovnik-Sentupert	31
13. Občina Straža	27
14. Občina Sentjernej	91
15. Občina Skocjan	26
16. Občina Smarjeta	29
17. Občina Trebelno	9
18. Občina Trebnje	72
19. Občina Trška gora-Otočec	22
20. Občina Velika Loka	20
21. Občina Veliki Gaber	11
22. Občina Zagradec	63
23. Občina Zužemberk	87

Skupaj okraj Novo mesto 919

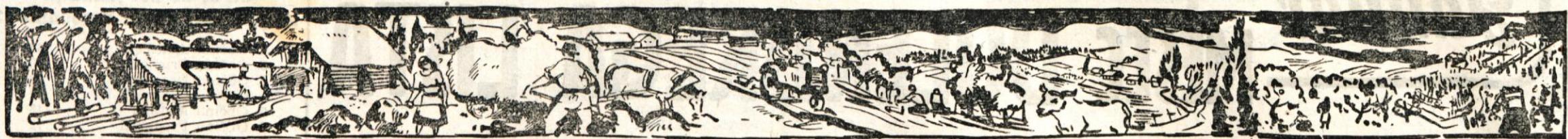
Rakšne koristi bi lahko imela Bela krajina od ovčarstva

svetja od Starega trga do kočevske

meje Na tem obširnem svetu bi zlahka gojili vsaj 5000 ovac. Zboljšana hrana bi lahko dajala od vsake ovce letno en in pol kg volne, ki bi jo lahko predelali doma. Da rešimo naše, že tako pridne žene mučnega in zamudnega ročnega pletenja, bi lahko postavili na primer na Vinici majhno mehanično predilniko, v kateri bi spredli vso domačo volno, ki bi bila na razpolago tudi obmernem Hrvatom. S tem bi pritegnili lahko spet velik del hrvatskih odjemalcev na Vinici, ki bi takoj ponovno postala močno gospodarsko središče, kot je bila svojčas, samo da bi danes opravila vse trgovske posle zadružna trgovina. In kako bi to volno predelali? Pri tem bi lahko zaposlili 200 letilj, ki bi napletle 7000 parov deloma pisanih natikavev, deloma belih nogavic in dokolenk, za kar bi porabile 900 kg preden volne. Potem bi lahko zaposlili tudi 50 tkalk za tkanje torb, preprog in odelj, za kar bi porabile 600 kg volne. To delo bi lahko opravile v zimskem času in bi zaslužile okrog milijon 400.000 din. Lahko pa bi dosegli še večje številke, če bi se to delo organiziralo.

Zaenkrat bi bilo nujno, da se po vseh belokranjskih šolah uvede pouk v pletenju, ker bomo tako dobili dobro v pravilno vzgojen kader. Poleg tega naj bi priredili tudi čimveč tečajev za odrasla dekleta, ki se v zadnjih letih niso imele prilike naučiti tega korist-

nega dela. Potreben pa bi bili š

Kmete zadružniki – sodeluite pri sestavljanju novih pravil in poslovnikov vaših zadrug!

V Birčni vasi je kmetijska zadruga na dobrì poti

Z novim gospodarskim sistemom in s poglabljajem demokracije mora naše zadružništvo napraviti viden korak, da se izkople iz zaostalosti našega kmetijstva. V tem ima zadružništvo v prejšnjem letu viden uspeh, ki se odraža v reorganizaciji pasivnih kmetijskih delovnih zadrug v zadružna posestva, v ustvarjanju raznih kmetijskih pospeševalnih odsekov in v razmahu celotnega zadružnega gospodarstva sploh.

V zvezi s tem traja razprava o uveljavljanju novih pravil za zadruge in poslovnikov za njihove odseke že skoraj leto dni, ker nam stara, takozvana vzor na pravila in poslovnikov več ne ustreza zaradi ostankov centralističnega in birokratskega sistema.

Z novimi pravili je potrebno predvsem težiti za tem, da z njimi potrdimo vse, kar je dobrega na že prehodjeni poti in da omogočimo nadaljnje sproščenje pobud naših poštenih, delovnih zadružnikov.

Prva zadruga, ki je sestavila osnutke novih pravil in imela letni občni zbor, je SKZ Birčna vas.

Udeležba na zboru je bila nad vse povoljnija. Z malo izjemo se je zborna udeležilo vse članstvo, od katerega je bila zastopana tudi ena tretjina zadružnic za razliko od običnih zborov prejšnjih let, ko so jih morali zaradi nezanimanja članstva sklicevati po dvakrat ali trikrat.

Po objavljenem dnevnem redu so zadružniki najprej pretresali gospodarska in organizacijska vprašanja, zaključni račun in se pomenili o razdelitvi dobička na sklad.

Razprava o tem je pokazala, da je upravni odbor z izdatno pomočjo zadružnikov dosegel velik uspeh, ki se

vilno vodenje kadrovske politike od strani upravnega in nadzornega odbora, ki je dosledno ugotovljalo delo uslužbenec, kontroliral izvajanje nalog in obnovil malomarnost in nerdenost uslužbenec na disciplinsko in kazensko odgovornost ter zamenjal take uslužbence z boljšimi je k uspehu zadruge mnogo pripomoglo. Zadržnikom, ki so v dvomih nad nepravilnostjo dobička nekako izrazili, da je le-ta preveč oderuški, se je pojasnilo, da dobiček v okviru celotnega prometa ni pretiran in da je potreben, da zbere zadruga čim več sredstev za svoj nadaljnji razvoj, ki gre vsekakor v korist vseh njih članov.

Del dobička, ki bi ga po pravilih zadružniki mogli dvigneti, so soglasno odklonili in sprejeli sklep, da gredo tudi sredstva v fond elektrifikacije. Poudarili pa so pri tem, da se morajo v tekočem letu uvesti članske knjižice, ki bodo ob koncu leta izkazovalo promet poedinega člana v zadrugi. Po tem prometu bodo člani del dobička najpravičnejše razdelili.

154 zadružnikov SKZ Birčna vas je v večini vplačalo dvignjeni osnovni delež na 250 din z desetkratnim jamstvom. Na zboru pa so sklenili, da bo poedini član, katerega gospodarstvo je večje, vplačal tudi po dve ali več osnovnih deležev z ozirom na to, da osnovni delež v resnicu ne predstavlja velike vsočte in da je za potrebe in napore zadruge nujno še nadalje ustvarjati osnovna sredstva.

Po pretresu splošnega zadružnega položaja in začrtanih smernic za nadaljnji razvoj zadruge so zadružnici prešli na razpravo osnutku novih pravil in ugotovili sledete:

Vlogi deležev in jamstva v zadrugi je treba v pravilih dati večjega podudarka in v zvezi s tem tudi ugodnostim članov in delitvi dobička na pospeševalne odseke, zadružnikom samim pa po vloženem prometu v zadrugi.

Prav tako je treba točnejše poudariti vlogo predsednika zborna zadružnikov in upravnega odbora zadruge, kadar tudi obveziti točnejše vlogo poedinih pospeševalnih odsekov in vlogo kulturno-prosvetnega dela, ki ga mora zadruga v svojem območju okrepi.

Posebno so pozdravili predlog, da se bodo zadružni občni zbori vršili štirikrat letno, ker bo to najuspešnejše pozvezava zadružne uprave z zadružniki, ki bodo na zborih pritegnjeni k sodelovanju in še nadaljnemu izpopolnjevanju svojih pravil v poslovnikov.

Ob koncu zborna se je pri delitvi strokovnih kmetijskih knjig zadružnikom pokazalo, kako se naš kmet znamna za dobro knjigo, prav tako tudi za predavanja, razne tečaje in na splošno za kulturno-prosvetno udejstvovanje.

Ta prvi občni zbor je pokazal, kako je potrebno, da so zadružna vodstva s

svojimi podoborji in zadružnimi upravami stalno v povezavi s člani zadruž. Sodelovanje vseh članov je merodajno za uspešen razvoj, če so seveda člani seznanjeni s svojimi pravili in poslovnik, če vedo za gospodarsko in finančno stanje zadruge, če razpravljajo o zaključnem računu in delitvi dobička na skladu ne samo v ozkem krogu, temveč široko po vseh vseh zadrugovih članov. Fronte in ostalih množičnih organizacij.

Zato v SKZ Birčna vas ni bilo težko izvoliti upravnega in nadzornega odbora zadruge. V glavnem so stari odbor samo potrdili in ga dopolnili z ženami-zadružnicami in mladino ter tem zapalili nadaljnje vodstvo svoje zadruge.

Del dobička, ki bi ga po pravilih zadružniki mogli dvigneti, so soglasno odklonili in sprejeli sklep, da gredo tudi sredstva v fond elektrifikacije. Poudarili pa so pri tem, da se morajo v tekočem letu uvesti članske knjižice, ki bodo ob koncu leta izkazovalo promet poedinega člana v zadrugi. Po tem prometu bodo člani del dobička najpravičnejše razdelili.

Ze v drugi številki Dolenjskega lista smo v poročilu z zadružnega posvetu v Novem mestu podarili važnost dobirih praviprav za letne občne zbrane splošnih in kmečkih delovnih zadrug. Izdelava pravil in poslovnikov za vsako zadrugo ter priznavanje letnih občnih zborov je trenutno najvažnejše načelo samozadržnosti, pač pa tudi vseh političnih organizacij na terenu. Obenem izdelavo in razpravo o sestavi pravil pa je treba tudi razpravljati o kandidatu za bo-dede upravne in nadzorne odbore, kajti lanske izkušnje so pokazale, da so bili posamezni upravni odbori bolj cokla napredna kot pobuda in do morskih misij in inicijativ posameznih naprednih zadružnikov. Prav zato je potrebno, da pridejo v bodoče upravne odbore gospodarsko razgledani in napredka željni ter požrtvovalni kmetovaleci, ki bodo s svojim osebnim zgledom dvigali zadružno zavest in se odločno borili za gospodarski napredki.

Tudi IV. redna seja upravnega odbora okrajne Zadruze dne 20. januarja 1953, katere se je udeležil član CK ZKS tovaris inž. Jože Levstik, je bila v glavnem posvečena priznavanju na letne občne zbrane. V letu 1953 so zadruge v organizacijskem in finančnem pogledu napravile odločen mojstrij. 15 šibkih zadrug se je priključilo mojstrij, tako da je sedaj v okraju 40 splošnih kmetijskih zadrug, pri katerih je 52 trgovskih poslovnikov, 39 lesnih odsekov, 19 obrtno-uslužbenih odsekov, 16 strojnih odsekov, ki so se lani močno okreplili s številnimi novimi stroji, 9 živinorejskih odsekov in en sadarski odsek. Od KZ KDZ se jih je sedem preimenovalo v zadružno posestvo, stiri pa poslujejo še naprej kot kmečke delovne zadruge. To so »Baza 20« v Poljanah, Podhosta, Velika Loka in Veliki Gaber. Pri ostalih ni se popoloma jasno, v kakšni obliki bodo poslovale v bodoče. Gre za KDZ Straža, Mirna in Vošče njive Stvar samih članov teh zadrug je, za kakšno obliko gospodarjenja se bodo odločili. Vendar bi bilo prav, da bi se poprepri dodebiti vseh tistih slabostih in napak, ki jih razvajajo v katerih sovražnikih napredno izkoriscijo za razbijanje zadružnih oblik donosnega gospodarjenja.

V okraju obstaja poleg že navedenih štiri KDZ še 18 zadružnih posestev, ki se na splošno dobro razvijajo. Zanimivo je, da se na primer zadružno posestvo v Dobrnišču, ki je nastalo iz razformirane delovne zadruge, kar lepo razvija. Nasprotno pa v zadružnu posestvu Otočec tudi po reorganizaciji iz KDZ še vedno niso odstranjene vse težave. V zadružni posesti, ki bodo načrti dobička (do 20 %) razdelile, toda ta delež naj bi dohnili v obliki popusta pri nakupu umetnih gnojil ali strojev marsikje pa bi lahko s tem dobičkom rešili vprašanje povisanih deležev. Tam, kjer so zadruge finančno šibke, pa naj bi občni zbor sprejel sklep, da

odraža v gradnji gospodarskega poslopanja, v izboljšanju proizvodnosti na enačenje: čim večje delovno zadruga. To so »Baza 20« v Poljanah, Podhosta, Velika Loka in Veliki Gaber. Pri ostalih ni se popoloma jasno, v kakšni obliki bodo poslovale v bodoče. Gre za KDZ Straža, Mirna in Vošče njive Stvar samih članov teh zadrug je, za kakšno obliko gospodarjenja se bodo odločili. Vendar bi bilo prav, da bi se poprepri dodebiti vseh tistih slabostih in napak, ki jih razvajajo v katerih sovražnikih napredno izkoriscijo za razbijanje zadružnih oblik donosnega gospodarjenja.

Na splošno je bilo poslavljano kmetijskih zadrug v letu 1952 aktivno, saj so ustvarili skupno okrožje 80 milijonov čistega dobička.

LANI 58 MILLIJONOV KREDITA IN 30 MILLIJONOV DOBIČKA

Za okrepitev zadružništva je bila lanskih oblasti samo za novomeški okraj 58 milijonov kredita, ki je bil v celoti izrabljeno deloma za gradnje novih objektov, deloma za nakup strojev in druge opreme. Tudi pri črpjanju kreditov niso bile vse zadružne dovoli aktivne in prizadene, dočim pa je drugim, ki so se za gradnjo in nakup strojev bolj brigale, čestokrat manjkalno kreditu, ker je bil ta pa predviden za vse zadruge, a ga niso vse enako izkoriscile.

Na splošno je bilo poslavljano kmetijskih zadrug v letu 1953 aktivno, saj so ustvarili skupno okrožje 80 milijonov čistega dobička.

Ti milijoni bodo, pravilno naloženi, moreno pojavljajo zadružnino dejavnost. S tem dobičkom bodo v celoti razpolagali oziroma sklepali o njegovi porabi zadružnik na leten občinem zbornu. V bodoče zadruge ne bodo smeli več toliko računati na kredite, ampak se v glavnem naslanjati na lastne sile. Izkušnje so pokazale, da je veliko takih neodkritih notranjih rezerv. Močni krediti in hranilni odseki, ki bi moral obstatiti pri vsaki večji zadrugi, bi lahko veliko koristili razvoju zadružništva. Do sedaj so ti odseki samo živartili, njih razvoj in krepitev pa je odvisen od zaupanja zadružnikov do svoje zadruge. Zaupanje zadružnikov do zadruge pa raste tam, kjer je njen po-slovanje pošteno in kjer imajo od njegove poslovanje neposredno korist sami zadružniki. V pripravah na občne zbrane naj zadržnik razpravljajo tudi, kam bodo naložili lanske čisti dobiček, da jih bo donašal največ dohodkov. Ponkod se upravni odbori začeli že pred občnim zbornom z delitvijo dobička, kar pa je nezakonito in samoučinkovito, da bi moral obdržati vse dohodek in ostajajoči dohodki. Ponkod se upravni odbori začeli že pred občnim zbornom z delitvijo dobička, kar pa je nezakonito in samoučinkovito, da bi moral obdržati vse dohodek in ostajajoči dohodki.

Na splošno je bilo poslavljano kmetijskih zadrug v letu 1953 aktivno, saj so ustvarili skupno okrožje 80 milijonov čistega dobička.

Ti milijoni bodo, pravilno naloženi, moreno pojavljajo zadružnino dejavnost. S tem dobičkom bodo v celoti razpolagali oziroma sklepali o njegovi porabi zadružnik na leten občinem zbornu. V bodoče zadruge ne bodo smeli več toliko računati na kredite, ampak se v glavnem naslanjati na lastne sile. Izkušnje so pokazale, da je veliko takih neodkritih notranjih rezerv. Močni krediti in hranilni odseki, ki bi moral obstatiti pri vsaki večji zadrugi, bi lahko veliko koristili razvoju zadružništva. Do sedaj so ti odseki samo živartili, njih razvoj in krepitev pa je odvisen od zaupanja zadružnikov do svoje zadruge. Zaupanje zadružnikov do zadruge pa raste tam, kjer je njen po-slovanje pošteno in kjer imajo od njegove poslovanje neposredno korist sami zadružniki. V pripravah na občne zbrane naj zadržnik razpravljajo tudi, kam bodo naložili lanske čisti dobiček, da jih bo donašal največ dohodkov. Ponkod se upravni odbori začeli že pred občnim zbornom z delitvijo dobička, kar pa je nezakonito in samoučinkovito, da bi moral obdržati vse dohodek in ostajajoči dohodki.

Za okrepitev zadružništva je bila lanskih oblasti samo za novomeški okraj 58 milijonov kredita, ki je bil v celoti izrabljeno deloma za gradnje novih objektov, deloma za nakup strojev in druge opreme. Tudi pri črpjanju kreditov niso bile vse zadružne dovoli aktivne in prizadene, dočim pa je drugim, ki so se za gradnjo in nakup strojev bolj brigale, čestokrat manjkalno kreditu, ker je bil ta pa predviden za vse zadruge, a ga niso vse enako izkoriscile.

Na splošno je bilo poslavljano kmetijskih zadrug v letu 1953 aktivno, saj so ustvarili skupno okrožje 80 milijonov čistega dobička.

Ti milijoni bodo, pravilno naloženi, moreno pojavljajo zadružnino dejavnost. S tem dobičkom bodo v celoti razpolagali oziroma sklepali o njegovi porabi zadružnik na leten občinem zbornu. V bodoče zadruge ne bodo smeli več toliko računati na kredite, ampak se v glavnem naslanjati na lastne sile. Izkušnje so pokazale, da je veliko takih neodkritih notranjih rezerv. Močni krediti in hranilni odseki, ki bi moral obstatiti pri vsaki večji zadrugi, bi lahko veliko koristili razvoju zadružništva. Do sedaj so ti odseki samo živartili, njih razvoj in krepitev pa je odvisen od zaupanja zadružnikov do svoje zadruge. Zaupanje zadružnikov do zadruge pa raste tam, kjer je njen po-slovanje pošteno in kjer imajo od njegove poslovanje neposredno korist sami zadružniki. V pripravah na občne zbrane naj zadržnik razpravljajo tudi, kam bodo naložili lanske čisti dobiček, da jih bo donašal največ dohodkov. Ponkod se upravni odbori začeli že pred občnim zbornom z delitvijo dobička, kar pa je nezakonito in samoučinkovito, da bi moral obdržati vse dohodek in ostajajoči dohodki.

Za okrepitev zadružništva je bila lanskih oblasti samo za novomeški okraj 58 milijonov kredita, ki je bil v celoti izrabljeno deloma za gradnje novih objektov, deloma za nakup strojev in druge opreme. Tudi pri črpjanju kreditov niso bile vse zadružne dovoli aktivne in prizadene, dočim pa je drugim, ki so se za gradnjo in nakup strojev bolj brigale, čestokrat manjkalno kreditu, ker je bil ta pa predviden za vse zadruge, a ga niso vse enako izkoriscile.

Na splošno je bilo poslavljano kmetijskih zadrug v letu 1953 aktivno, saj so ustvarili skupno okrožje 80 milijonov čistega dobička.

Ti milijoni bodo, pravilno naloženi, moreno pojavljajo zadružnino dejavnost. S tem dobičkom bodo v celoti razpolagali oziroma sklepali o njegovi porabi zadružnik na leten občinem zbornu. V bodoče zadruge ne bodo smeli več toliko računati na kredite, ampak se v glavnem naslanjati na lastne sile. Izkušnje so pokazale, da je veliko takih neodkritih notranjih rezerv. Močni krediti in hranilni odseki, ki bi moral obstatiti pri vsaki večji zadrugi, bi lahko veliko koristili razvoju zadružništva. Do sedaj so ti odseki samo živartili, njih razvoj in krepitev pa je odvisen od zaupanja zadružnikov do svoje zadruge. Zaupanje zadružnikov do zadruge pa raste tam, kjer je njen po-slovanje pošteno in kjer imajo od njegove poslovanje neposredno korist sami zadružniki. V pripravah na občne zbrane naj zadržnik razpravljajo tudi, kam bodo naložili lanske čisti dobiček, da jih bo donašal največ dohodkov. Ponkod se upravni odbori začeli že pred občnim zbornom z delitvijo dobička, kar pa je nezakonito in samoučinkovito, da bi moral obdržati vse dohodek in ostajajoči dohodki.

Za okrepitev zadružništva je bila lanskih oblasti samo za novomeški okraj 58 milijonov kredita, ki je bil v celoti izrabljeno deloma za gradnje novih objektov, deloma za nakup strojev in druge opreme. Tudi pri črpjanju kreditov niso bile vse zadružne dovoli aktivne in prizadene, dočim pa je drugim, ki so se za gradnjo in nakup strojev bolj brigale, čestokrat manjkalno kreditu, ker je bil ta pa predviden za vse zadruge, a ga niso vse enako izkoriscile.

Na splošno je bilo poslavljano kmetijskih zadrug v letu 1953 aktivno, saj so ustvarili skupno okrožje 80 milijonov čistega dobička.

Ti milijoni bodo, pravilno naloženi, moreno pojavljajo zadružnino dejavnost. S tem dobičkom bodo v celoti razpolagali oziroma sklepali o njegovi porabi zadružnik na leten občinem zbornu. V bodoče zadruge ne bodo smeli več toliko računati na kredite, ampak se v glavnem naslanjati na lastne sile.

IZ NAŠIH KRAJEV

Birčna vas

Poslopja železniške postaje v Birčni vasi so bila med vojno požgana in deloma porušena. Vsa leta po vojni zato ni bilo na postaji čakalnice za potnike in potrebnih uradnih prostorov. Na pobudo mnogičnih organizacij in občinskega ljudskega odbora Gotna vas je železniška direkcija lani v decembru začela urejati čakalnice, ki je bila v dokaj kratkem času obnovljena in izrečena svojemu namenu že 1. januarja letos. S tem je bilo številnim potnikom, ki so morali do sedaj takati vlač na prostem po vsem vremenu, ustrezeno.

Tezava za potnike, ki prihajajo iz raznih strani in postaja v Birčnu vas, pa so zlasti ob slabem vremenu skrajno slabih poti od posameznih naselij. Potrebno bi bilo da bi se prebivalci teh vas skupno mnogičnimi organizacijami in občinskim ljudskim odborom pogovorili tudi o popravilu in izboljšanju teh poti.

Zapotok pri Sodražici

Lanske leto se je poročil Alojz Lušin, reženter iz Zapotoka št. 1. Ker je doma številna družina, se je zaseno preisel na dom svoje neveste, letos spomladi pa si namešča v tem prostoru. Ko je te dni vozil kamjenje in posesti ga je konj tako hudo bronil v trebuš, da je moral nemudoma v bolnišnico. Marljivemu delavcu tovariju Lušinu želimo skorajšnje okrevanje!

K. H.

Delo trebanjskih gasilcev

Po osovoštivosti so se gasilci v Trebenjem zadržali v težkih razmerah. Okupator je uničil stroje, razdejal dom in pobral cevi. Motorna brigalica je bila v nerabnem stanju.

Do leta 1950 so gasilci v glavnem organizirali in organizacijsko okreplili društvo. Nadjale pa so se lotili zbirati denar in se posluževati raznih pridreditev. Tako so si nabavili nekatere strojne pripombe. S svojimi deloni so znani po vsej trebanjski okolici, saj so radi prisločili na pomoč tudi v sosednjem kraju.

Da bi bilo nujnega dela čim uspešnejše ob nesrečah in požarjih, so v letu 1951 na občinem zboru sklenili nabaviti gasilsko avto in nekaj cevi. Požrtovvalni gasilci so od vaščanov in bližnje okolice naprosili lesa - tramov in se obrnili s prošnjo za pomoč tudi na Okrajinu ljudski odbor v Novem mestu. Okrajski odbor je podaril društvo 200 tisoč dinarjev. Tako so v Trebenju dobili nov gasilsko avto, nekaj za denar in za les. Nabavili so tudi več metrov vodenih cevi. Take so se društvo okreplijo s strojnimi napravami.

Gasilci se udeležujejo tudi dela v ostalih organizacijah. Svojo predanost so pokazali tudi v času volitve, prvi so prišli organizirano na volitve. Povezavo imajo z vsemi ostalimi društvi trebanjskega sektorja in krepijo gasilsko moč tudi v mladih. Z. A.

Pismo iz ribniške doline

Cudne pojme o demokraciji imajo nekateri ljudje. Tako je bil nedavno tega v nekem kotu našem dolini sestank občinskega odbora OF. Pa se oglasti možkar, čes, jaz ne bom dal Jožetu iz naše vase legitimacijo OF, za katere sedaj prosi, lani pa jo ni hotel vzeti. »Letos imamo demokracijo, pa mu je zato ne bom dal,« je še naprej razvajal svojo teorijo o demokraciji, svobodi ter s tem utemeljeval svojo odločitev glede izdaje legitimacije OF. Napačno, prijetljivo moj! Ravnino zato želi tvoj sosed legitimacijo OF, ker že na lastni koži čuti našo resnično demokracijo. Zato je postal drugačen in hči sodelovali pri graditvi socializma na vasi!

* Pred tedni je umrl v našem kraju znan borec iz NOB. Prav tako kot med vojno je bil tudi po vojni med prvimi borgi pre ospadarski preosnovi naše domovine. Volčanski pogreb je pričkal, kako je bil pokojni spomenovan. Nečak pa me je pri vsemi tem zgodbo vči: tista gomila razkošnih vencev, ki so stali lepe denarje. Za krsto je stopala učnoscena voda z otrokom, ki si je prav gotovo težko kupila žalno oblike za sebe in otroka. Ali ne bi bilo umestno, da bi enkrat z opustili tisti obisk pokoju v socialni svetbi? To bi bil najlepši spomin na pokoju.

* Ob novem letu je čas, da pridobivamo nove narodnike na naše časopise in revije. Bil sem pred neka, dnevi v gorski vasi. Na peki zagledam kmečko ženo, ki je na glas velikom željevitev »Nasa žena«. Razveseli me je ta dogodek in kmalu sva se pomenila o tem in onem šlimku v reviji. Rekla je, da bi se rada naročila v reviji za četr leta. Rad sem ji natrepel.

Isto se je dogodilo v neki vasi v dolini. Moja žena je posodila revijo neki mladenki in jo opozorila na važne in koristne članke v »Naši Ženi«. Že šezek dni je vrnila s prošnjo, da jo tudi njej naroči. Dve kmečki dekleti sta zložili za naročino. Kaj sledi iz tega? Ne agitirajmo za naše časopise v reviji samo suhoporno gesto, čes, ali se boš naročil? Ali si tako zakrnjeni državljani? Ne, z lepo besedo pojasnjujmo in prepričujmo naše ljudi, pa ne bo toliko reakcionarnih tipov!

Metlika

Dolga cesta, ki polje z metliškega kolodvora v mostu, je zopet dobila pred kratkim prve električne svetilke. Cesta, ki je bila pred vojno dobro razsvetljena, je bila vse povojna leta brez luči, tako da so si tujci v brezmesnem nočeh le s težavo utrili

V pretekli vojni se je ribji zaklad v zgornjem toku Labe občutno zmanjšal zaradi uničevanja eksplozivov. V zadnjem času se stanje izboljšuje, športni ribiči pa že uplenili pri vasi Kučelj 8 kg težkega sulca, kar je po osovoštivosti najtežja, naš športni način ujeta riba v tem predeelu.

Tudi delo OF je pri nas precej ozivelo, kar se je pokazalo zlasti v tekmovanju za pridobivanje novih narodnikov na Dolenski list, saj smo jih dobili kar lepo številko

pot v mestu. Tako ni bilo nič čudnega, če se je zgodilo, da je tuječe po dolgem tavanju v temi potrkal na vrata prve metliške hiše in vpraskal, v katero smer naj se obrne, da bo prišel do Metlike.

Zdaj bodo tako prigode mogoče izginile, čeprav na vsej dolgi poti zaenkrat svetijo samo širi svetilke. Večji smer v mestu je potnikom nakazana, to pa je že precej za človeka, ki je doslej tipal v temi. Vendar pa upamo, da bo novi mestni odbor — tu kot drugod v mestu — čimprej poskrbel za posteno razsvetljavo.

Iz Dolnjih Luz

Nekaj kojevske Laze so zdaj izrazito na prenosa slovenska vas. Imajo zadružno ekonomijo in gradiščno podjetje »Krkam«, jim je to jasno priznano. Ta Šola na Lazu, ko je bila med vojno okupatorjev bunker, je danes sedež kulturno-povestvenega dela tudi okoliških vasi. V njej se posebno rade taborje žadnine. Učiteljstvo je namreč v teh dolgih zimskih včerih organiziralo za mladino več izobraževalnih tečajev in Razvalin presenje. Igrala je reziralna Finžarjevo, »Marjino življenje«. Igrala, ki jo je mladina Laz naštudirala v zelo kratkem času, je v celoti uspela. Ljudje so oduhajali zadovoljni na svoje domove. Izraelom je treba dati vse priznanje, prav tako pa tudi tistim, ki iz te vsej študirajo ali so v službah, ker so žrtvovali svoj prosti čas za uspeh igre.

Videti pa je, da bi bilo na podeželskih odrih treba pogostovati prikazovati igre z globljivo problematiko, ker so ljudje vse preveč vajeni videti na odrnu smehnosti in burkavosti, tako da se ob nekaterih žalostnih prizorih srečajo.

B. V.

Kratke vesti iz Kostelske doline

Gradnja ceste Fara—Starj trg ob Kolpi dobre napreduje. Za delo se prijavila vedno več delavcev, ki preko zime delajo na oddelku Sapnik—Brnsik. Spomladi pa se bo delo razširilo tudi na druge osede. Gradnja ceste pomeni močan udarec tistim nadzadnjaskim elementom, ki so govorili, da potek vsej vasi.

Poklicani smo, da načoge, ki stope pred vaskinskim odborom OF, vsi pravilno ter poštevno rešujemo v prid vasi, vsakega posameznika in naše socialistične skupnosti.

Dolga vas pri Kočevju

Vrsti nalog, ki stoji pred Frontom, nagaša tej organizaciji, da se na vse te temeljito pripravi. Pred nami so volitve, razni občni zbori gasilcev, sindikalnih podružnic in ostalih organizacij, ki bodo potekali uspešno, če se bo frontna organizacija na njih dobro pripravila. Tako se morata frontna organizacija in sindikalne podružnice kmetijskih delavcev in načelništvo vseh pogibriati za pravilno sestavo načelne fronte. Treba je temeljito prati normativne za vsako dejavnost posebej in zainteresirati vseh delavcev, da bo pri tem sodelovali in dal svoje pripombe, ker bo le tako prilagode sestaviti tak tarifni pravilnik, kolikor bo v delu vložil truda.

Vse premalo je bilo dosedaj zanimanja za gasilcev, ki je važna in korisna dobrodelna organizacija. Frontni su misli biti vse eni, kdo vodi to organizacijo, zato je treba, da se frontna organizacija zanimala za delo gasilcev in se pripravi na občni zbor, ki bo predvidoma 24. januarja tega leta, kar pa je objavljen na krajevno običajen način.

Tudi v frontnem odboru je še nekaj članov, ki je za potičenje delo zelo slabu zanimajo. Tako pada vse delo na posamezne aktivne člane, ki pa so zaradi tega preobremenjeni z raznimi funkcijami poleg svoje službe. Vsi člani Fronte, zlasti pa člani odbora, so odgovorni za pravilen potek vseh vseh občnih zborov in volitve.

Vse premalo se tudi na naših sestankih govorji o zunanjih politiki naše vlade, o prekinilih diplomatskih odnosih z našim večnim sovražnikom Vatikanom in podobnih problemih. Z ljudmi je treba govoriti o vsem, poslušati njihove izjave ter jih dati pojasnila na vsa vprašanja in jih z vsem seznanjati na njih razumljiv način.

Poklicani smo, da načoge, ki stope pred vaskinskim odborom OF, vsi pravilno ter poštevno rešujemo v prid vasi, vsakega posameznika in naše socialistične skupnosti.

Franc Kordis

V treh vseh delavcev, ki so vseh občin načelništvo, ki je zelo žadnostno stanju, brez zadostne zastopljivosti in podelitve, občinski može se sedaj skleniti, da bodo poskrbli za ureditve dvorane, dramatska skupina pa je začela s študijem iger. V kratkem bodo ustavili vseh posameznikov, ki so vseh občin načelništvo, ki je zelo žadnostno stanju, brez zadostne zastopljivosti in podelitve, občinski može se sedaj skleniti, da bodo poskrbli za ureditve dvorane, dramatska skupina pa je začela s študijem iger. V kratkem bodo ustavili vseh posameznikov, ki so vseh občin načelništvo, ki je zelo žadnostno stanju, brez zadostne zastopljivosti in podelitve, občinski može se sedaj skleniti, da bodo poskrbli za ureditve dvorane, dramatska skupina pa je začela s študijem iger. V kratkem bodo ustavili vseh posameznikov, ki so vseh občin načelništvo, ki je zelo žadnostno stanju, brez zadostne zastopljivosti in podelitve, občinski može se sedaj skleniti, da bodo poskrbli za ureditve dvorane, dramatska skupina pa je začela s študijem iger. V kratkem bodo ustavili vseh posameznikov, ki so vseh občin načelništvo, ki je zelo žadnostno stanju, brez zadostne zastopljivosti in podelitve, občinski može se sedaj skleniti, da bodo poskrbli za ureditve dvorane, dramatska skupina pa je začela s študijem iger. V kratkem bodo ustavili vseh posameznikov, ki so vseh občin načelništvo, ki je zelo žadnostno stanju, brez zadostne zastopljivosti in podelitve, občinski može se sedaj skleniti, da bodo poskrbli za ureditve dvorane, dramatska skupina pa je začela s študijem iger. V kratkem bodo ustavili vseh posameznikov, ki so vseh občin načelništvo, ki je zelo žadnostno stanju, brez zadostne zastopljivosti in podelitve, občinski može se sedaj skleniti, da bodo poskrbli za ureditve dvorane, dramatska skupina pa je začela s študijem iger. V kratkem bodo ustavili vseh posameznikov, ki so vseh občin načelništvo, ki je zelo žadnostno stanju, brez zadostne zastopljivosti in podelitve, občinski može se sedaj skleniti, da bodo poskrbli za ureditve dvorane, dramatska skupina pa je začela s študijem iger. V kratkem bodo ustavili vseh posameznikov, ki so vseh občin načelništvo, ki je zelo žadnostno stanju, brez zadostne zastopljivosti in podelitve, občinski može se sedaj skleniti, da bodo poskrbli za ureditve dvorane, dramatska skupina pa je začela s študijem iger. V kratkem bodo ustavili vseh posameznikov, ki so vseh občin načelništvo, ki je zelo žadnostno stanju, brez zadostne zastopljivosti in podelitve, občinski može se sedaj skleniti, da bodo poskrbli za ureditve dvorane, dramatska skupina pa je začela s študijem iger. V kratkem bodo ustavili vseh posameznikov, ki so vseh občin načelništvo, ki je zelo žadnostno stanju, brez zadostne zastopljivosti in podelitve, občinski može se sedaj skleniti, da bodo poskrbli za ureditve dvorane, dramatska skupina pa je začela s študijem iger. V kratkem bodo ustavili vseh posameznikov, ki so vseh občin načelništvo, ki je zelo žadnostno stanju, brez zadostne zastopljivosti in podelitve, občinski može se sedaj skleniti, da bodo poskrbli za ureditve dvorane, dramatska skupina pa je začela s študijem iger. V kratkem bodo ustavili vseh posameznikov, ki so vseh občin načelništvo, ki je zelo žadnostno stanju, brez zadostne zastopljivosti in podelitve, občinski može se sedaj skleniti, da bodo poskrbli za ureditve dvorane, dramatska skupina pa je začela s študijem iger. V kratkem bodo ustavili vseh posameznikov, ki so vseh občin načelništvo, ki je zelo žadnostno stanju, brez zadostne zastopljivosti in podelitve, občinski može se sedaj skleniti, da bodo poskrbli za ureditve dvorane, dramatska skupina pa je začela s študijem iger. V kratkem bodo ustavili vseh posameznikov, ki so vseh občin načelništvo, ki je zelo žadnostno stanju, brez zadostne zastopljivosti in podelitve, občinski može se sedaj skleniti, da bodo poskrbli za ureditve dvorane, dramatska skupina pa je začela s študijem iger. V kratkem bodo ustavili vseh posameznikov, ki so vseh občin načelništvo, ki je zelo žadnostno stanju, brez zadostne zastopljivosti in podelitve, občinski može se sedaj skleniti, da bodo poskrbli za ureditve dvorane, dramatska skupina pa je začela s študijem iger. V kratkem bodo ustavili vseh posameznikov, ki so vseh občin načelništvo, ki je zelo žadnostno stanju, brez zadostne zastopljivosti in podelitve, občinski može se sedaj skleniti, da bodo poskrbli za ureditve dvorane, dramatska skupina pa je začela s študijem iger. V kratkem bodo ustavili vseh posameznikov, ki so vseh občin načelništvo, ki je zelo žadnostno stanju, brez zadostne zastopljivosti in podelitve, občinski može se sedaj skleniti, da bodo poskrbli za ureditve dvorane, dramatska skupina pa je začela s študijem iger. V kratkem bodo ustavili vseh posameznikov, ki so vseh občin načelništvo, ki je zelo žadnostno stanju, brez zadostne zastopljivosti in podelitve, občinski može se sedaj skleniti, da bodo poskrbli za ureditve dvorane, dramatska skupina pa je začela s študijem iger. V kratkem bodo ustavili vseh posameznikov, ki so vseh občin načelništvo, ki je zelo žadnostno stanju, brez zadostne zastopljivosti in podelitve, občinski može se sedaj skleniti, da bodo poskrbli za ureditve dvorane, dramatska skupina pa je začela s študijem iger. V kratkem bodo ustavili vseh posameznikov, ki so vseh občin načelništvo, ki je zelo žadnostno stanju, brez zadostne zastopljivosti in podelitve, občinski može se sedaj skleniti, da bodo poskrbli za ureditve dvorane, dramatska skupina pa je začela s študijem iger. V kratkem bodo ustavili vseh posameznikov, ki so vseh občin načelništvo, ki je zelo žadnostno stanju, brez zadostne zastopljivosti in podelitve, občinski može se sedaj skleniti, da bodo poskrbli za ureditve dvorane, dramatska skupina pa je začela s študijem iger. V kratkem bodo ustavili vseh posameznikov, ki so vseh občin načelništvo, ki je zelo žadnostno stanju, brez zadostne zastopljivosti in podelitve, občinski može se sedaj skleniti, da bodo poskrbli za ureditve dvorane, dramatska skupina pa je začela s študijem iger. V kratkem bodo ustavili vseh posameznikov, ki so vseh občin načelništvo, ki je zelo žadnostno stanju, brez zadostne zastopljivosti in podelitve, občinski može se sedaj skleniti, da bodo poskrbli za ureditve dvorane, dramatska skupina pa je začela s študijem iger. V kratkem bodo ustavili vseh posameznikov, ki so vseh občin načelništvo, ki je zelo žadnostno stanju, brez zadostne zastopljivosti in podelitve, občinski može se sedaj skleniti, da bodo poskrbli za ureditve dvorane, dramatska skupina pa je začela s študijem iger. V kratkem bodo ustavili vseh posameznikov, ki so vseh občin načelništvo, ki je zelo žadnostno stanju, brez zadostne zastopljivosti in podelitve, občinski može se

Dolenjski PIONIR

Kako živimo pionirji v Birčni vasi

Nismo se še nikjer oglašili. Se bomo pa najprej v našem »Dolenjskem listu«, kar smo skoraj daljni, ker smo od njegove uprave prejeli že dvakrat pomoč v knjigah za katero se je najlepše zahvaljujemo.

Na šoli imamo pevski krožek, ki stalno vadi pod vodstvom tovariškega učiteljice Šahovskega krožka, krožek ročnega dela, televadni in dramatski krožek. Tako je dramatski krožek nastiral na novotletno jelko kar 3 igrice: »Snežak«, »Novotletno pravljico« in »Dede Mraz v otroškem igrišču«.

Dede Mraz nas je bogato obdaril z različnim pecivom in bonboni. Zelo pa smo veseli tudi precejšnjega števila novih knjig, ki smo jih dobili za novotletno jelko. Zelo jih radi prebiramo doma, starejši in mlajši pa nas poslušajo. Ob tej priliki se moramo zahvaliti za precejšnjo pomoč upravi Zadržnje ekonomije na Ruperčvrhu, upravi za socialno skrbstvo okrajnega ljudskega odbora in upravi Dolenjskega listisa. Prav posebno pa se še zahvaljujemo predsedniku Zadržnje ekonomije tovarni Janezu Hrovatiču, način prizadevanje smo dobili 15.000 din.

Tudi mi vam hočemo, tovarški zadružniki, prikročiti na pomoc kakšno ure pri delu, kadar vam bo najbolj potrebo. Zahvaljujemo se za trud in veliko skrb, s katero organizacija AFZ in udeleženkom gospodinjsko-kuharskega tečaja v Birčni vasi, katere so nam pripravile in speklo pecivo. 15 naših pionirjev je šlo v Ljubljano gledat Dedeka Mraza. Redo bi jih šlo še ved, ker je bilo zelo lepo.

Moramo še povedati, kako nas je s svojim prihodom presestila starica Zima, ki se je 21. decembra v spremstvu Dede Mraza in palčkov pripeljala k nam, hujce kar z vlačkom, od postaje doje pa jo je premislil s harmoniko tov. Martin Rožman. Ne morete

**OBČINSKI ODBORI OF:
razširimo frontni tisk v vsako
hišo na Dolenjskem!**

Pionirji sole Birčna vas
Natečajni odred: Ante Jenko

Koledovuli smo

Prepričana sem, da vsi veste, kaj je kolodovanje. Ta star, a lep slovenski običaj se že še do danes ohrani. Sedaj vam mislim povedati, kako smo pionirji iz Novega mest na koledovali.

Tako po Novem letu je bilo zadržano na Glavnem trgu nekaj pionir. Razdelili smo se v trojice in odše po podjetjih, ki so nam jih določili. Naša trojica je moral obiskati Elektročno podjetje, Notranjo upravo in podjetje Cviček. S strahom smo povsem vstopile, ko pa smo videle prizajne obrazbe, smo se opogumile, jih želete srečno in veselo Novo leto in se jih zahvalile za prispevke, ki so jih dali zato, da smo praznovali novotletno jelko v Ljubljani. Povsed smo bile prizajno sprejete in ponok celo obdarjene, za kar izrekamo posebno zahvalo.

No, vidiš pionirji. Tako smo koledovali mi pionirji iz Novega mesta. Drugo leto pa pojide tudi vi na koledovanje!

Pionirka Jana Smola, II c. gimnazija
Novo mesto

DRAGI PIONIRJI!

No, danes bo zopet nekaj za vas! Zdaj, ko ste si v počitnicah nabrali novih moči za šolo, boste spet raje poseđeli tudi na našimi ugankami, zankami in križankami. Saj niso tako težke — le malo bolj napnite vaše možgančke, pa bo šlo! Če pa le ne bi hotelo iti, pa se obrnite na starejše sestre, brate ali do tovariša, ki je že prišel tej stvari do dna. S skupne pomočjo bo prav gotovo šlo. Sprva gre povod v življenju težko; ko pa se naučis in z voljo delaš, gre. Ze star pregovor pravi: »Vaja dela mojstra. To v resnici drži, dragi pionirčki! Ne odnehajte že pri prvi težavi, temveč se še bolj oprimate ugank in zank. In kakšen bo uspeh? Križanka bo rešena, morda vam prinese poštar še kakšno lepo nagrado in — veseli boste priznana.

No, pa poizkusimo danes z novimi zankami, kakršnih v našem listu še niste imeli. Ce bo dovolj papirja na razpolago, vam bomo vsak mesec enkrat pripravili ugankarski in zabavni kotiček. Danes smo namenili tri lepe knjizne nagrade za pravilno rešitev tehle ugank.

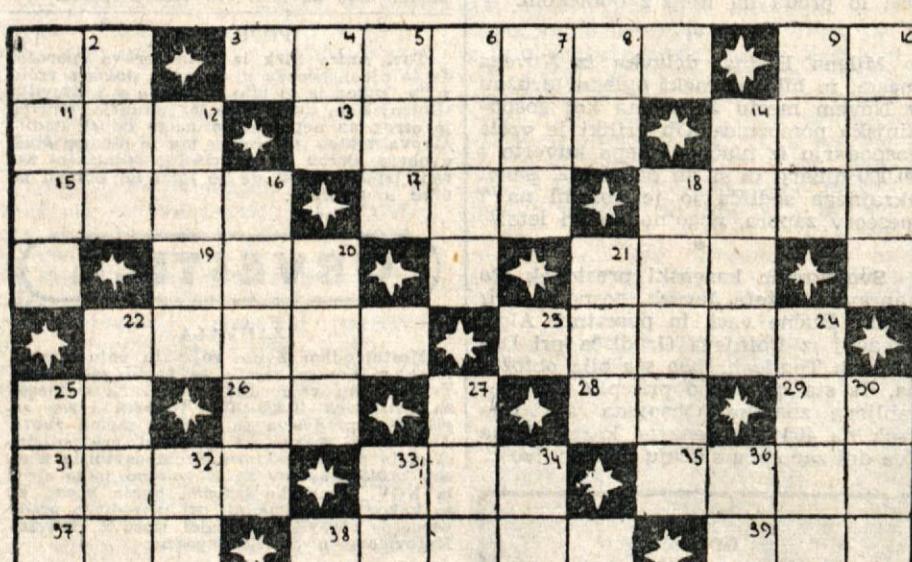
Kdo pozna naše reke?

V naslednjih stavkih se skriva 12 naših rek. Berite lepo besedo za besedo in kmalu jih boste našli, nato pa jih izpišite na list papirja:

1. Povej mu raje ti sam, midva morava odtod, ker se dan že nagiba h kraju.

2. Ker nisi pazila, se je začela vrba sušiti, je dejal oče hčerki.

KRIŽANKA

Ne ustrašite se je! Prav nič težka ni! Malo pomislite, pobrskajte v spominu, vprašajte mamo ali očeta, sestro ali brača, pa bo šlo tudi tam, kjer je oreh malo trši!

Besede pomenijo:

Vodoravno:
1. vrsta: Žita, 3. slovansko bajeslovno
bitje, 9. nikalnica, 11. proga, 13. hiša,
ki hrani zgodovinske znamenitosti, 14.
zemeljski tečaj, 15. država v prednji
Aziji, 17. češki reformator, 18. kmečko
odrodje, 19. ovratna ruta, 21. ruska reka,
22. zgoden, 23. vir, 25. osebni zajmek,
26. staroslovenski veznik (Prešeren), 28.
prislov, 29. učenje, 31. čist, ne umazan,
33. imas v čeljustih, 35. čudež, 37. in-
dustrijska rastlina, 38. taborniška revi-
ja, 39. divja žival.

Nazipčno: 1. skrajni del suhe zemlje
(pomanjševalno), 2. plod bukve, 4. pa-

met, 5. ne moker, 6. nebesna modrina,
7. surovina, 8. kratici slov, pisatelja
(1852–1897), 9. del obraza, 10. polet —
tovarna športnega orodja, 12. rudnik v
Istri, 14. vrsta konja, 16. enota za zlato,
18. obrtnik, 20. loščilo, 21. Državni za-
varovalni zavod, 22. letni čas, 24. Se-
liškarjeva povešt (moško ime), 25. tulec,
27. stročnica, 30. ptič, 32. veznik, 33. kot
28. vodoravno, 34. oblika pomožnega
glagola — prihodnji čas, 36. nam kaže
čas (2. sklon množine).

In zdaj?

Ko ste vse štiri uganke oz. križanko rešili, pa čitljivo napišite odgovore na list papirja in jih pošljite uredništvu Dolenjskega lista. Na kuvertu napišite: »Pionirske uganke« (v levem kot). Zadnji rok za rešitev: 12. februar.

Veliko sreče in zabave!

Otroška maškerada v Novem mestu

Kaj pravite k temu, pionirji? Bi se radi enkrat poigrali in narajali po vaši želji? Saj vem, da ste se včasih že jezili, da imamo zabave samo mi odrasli, vam pa le malo naredimo. No, letos bo drugače! Najprej boste začeli vi! Dne 12. februarja bo za vas kurentovanje. Seveda, za to se morate pa malo pripraviti. Prosrite mamico, da vam iz stvari, ki jih imate doma, napravi primerno obliko. Morda bo iz vas pravila pavličo, pastirčka, kraljeviča, princesco, drobno cvetko ali snežinko in ne vem kaj še vse. Mamice so tako iznajdljive! Prav lepo bi bilo, če bi se nekaj mamic pomenilo med seboj, organiziralo kar celo skupino mask in jo naučilo kak ples ali kako zavabno deklamacijo. Vse to prepričamo vam, otroci, in vašim mamicam. Društvo priateljev mladine pa vam bo pripravilo vse ostalo, kar je potrebno za prijetno zadržedilo.

Nasvidenje na kurentovanju!

Zaključek gospodinjskega tečaja v Podzemlju

V soboto 17. januarja je bil v Podzemljiju zaključek gospodinjskega tečaja, ki ga je dva meseca obiskovalo 22 dekle. Dekleta so bile v gospodinjskem tečaju deležne pouka iz gospodinjstva, šivanja, vezenja in krojenja, pridno pa so obiskovale tudi predavanja, pri katerih so poglabljale svoje znanje, pred tem pridobljeno v osnovni šoli. S političnimi predavanji in predavanji o družbeni moralni vzgoji so bile tečajnice nadzve zadovoljne. Na slovenski zaključek tečaja, ki je bil zdržan z zabavnim večerom, so povabilo tudi domače učiteljstvo, ki je poučevalo v tečaju. Tečajnice so bile gospodinjski tečaj same vdžrjevale, kar je hvalevredno, ker izprujo njihovo visoko zavest v opravljanju željo po pridobitvi znanja. Za tečaj ima velike zasluge učiteljica tov. Mira Maria, povhvalno pa je treba omeniti tudi pravomoc stišljive tov. Potocnik Ante iz Kloštra. Za slovenski zaključek tečaja so prispevali denarno pomoč občinski ljudski odbor v Gradaeu, aktiv LMS in KZ v Požemljju. —

Novomeško gledališče bo v naslednjih mesecih gostovalo po raznih odrih Dolenjske s komedio »Slaba vest« in s »Celjskimi grofji«. Razgovori tekajo že s Sentjernejem, Kostanjevico, Trebnjem, Mirno, Toplicami, Črnomljem, Metliko in Semičem.

Na sliki: Mira in Jule Kobe v prizoru iz »Slabe vesti«.

Gledališče v Novem mestu pripravlja

Kreftove »Celjske grofe« »Svoboda« v Bršljinu pa Cankarjevega »Jakoba Rudo«

Za teden slovenske kulture bomo imeli kar dve dramski prireditvi. To pa je za Novo mesto kar preveč, kajti navajeni smo bili na večjo zaspansost. Toda vedeli smo, da se bo enkrat venarjev obrnilo in to na bolje.

Novomeško gledališče bo dalo Kreftove »Celjske grofe«, ali kakor sam avtor pravi: »Dramo iz življenja srednjevrstnih fevdalcev, katerim so tlačnili naši pradedi.«

Dr. Bratko Kreft, pisatelj »Celjskih grofov«, je bil rojen 1905 v Prlekiji. Po končanih srednješolskih študijah se vpisuje na filozofsko fakulteto ljubljanske univerze, kjer študira slavistiko.

Med tem študira tudi na Dunaju in v Parizu in konča študije L 1929. Kmalu ga pritegne v svoje osrčje gledališče. Ceprav je bilo nekaj zelo uspehljih njegovih režij in tudi nastopov, ga vendar veliko bolj pritegne pisateljevanje. Svoje spise objavlja v »Socialistu«, »Mladini«, ki jo nekaj časa tudi sam urejuje. Leta 1929 ustanovi delavski oder »Svobodo« v Ljubljani in tudi pri njem režira. Njegova najboljša dela so: »Človek mrtvaških lobanja«, ki ga cenzura zapleni, drama »Celjski grofje«, komedija »Kreature«, potopisna knjiga »Med potnik in mornarje«, dramska kronika »Velika puntarija« in komedija »Kranjski komedijanti«. Napisal je tudi filmski scenarij »Dr. France Prešeren«.

Doba celjskih grofov predstavlja v slovenski narodni zgodovini moment, ki je povzročil med našimi poklicnimi in nepoklicnimi zgodovinarji ostru prekranja o »poslanstvu Celjskih. Nekateri zgodovinarji in prav tako pisatelji so stali na stališču ustvarjanja nacionalnih junakov, pa četudi za ceno negativnih stremljenj. Kreft je postal Celjane v pravo luč, ki kaže Celjane kot nemške fevdalce na slovenski zemlji, katerim je bilo silno malo do nacionalnosti, temveč v glavnem za posest v oblasti. Nič ni odveč, če povemo, da je Kreft s tem delom zarezal s svojim uvodom v to drama prve brazde v nezoran ledino resnično znanstvenega raziskovanja slovenske preteklosti, kjer čaka zgodovinarja — miksista — še obilo hvaležnega dela.

Režije te krepke zgodovinske drame je prevezel tov. Tone Trdan in je izbral za glavne vloge le najboljše igralce. Hermana bo igral Riko Urh, Friderika Jule Kobe, Veronika Mara Glonarjeva, Barbaro Mira Kobetova, Piccolomini Stefan Hlede in Pravdača Frenk Košele. Scenarjo in nove kostume je zopet naredil tov. Jože Zamljen.

Volja in pripravljenost za dobro predstavo je pri igralcih velika, skoraj bi rekel brezmejna in zato ne omaložujte gledališča tako, kot je to izgledalo pri zadnjih dveh predvzetih »Slabe vesti«. Ob neki priliki mi je dejal znan gledališčnik tol: »Ob začetku sezone smo imeli mi gledališčnika »slabe vest«, ker smo pozno pričeli, sedaj pa jo imajo meščani s slabim obiskom našega gledališča!«

Ni dolgo tega, kar smo gledali na bršljiškem odu »Svobode« Detektiva Meglo, ko nam že sporočajo, da bodo igrali Cankarjevo »Jakoba Rudo«. Da, »Svoboda« je res zagrabila za delo na pravem koncu.

Režiser tov. Zmavc nam je povedal, da so se odločili za »Jakoba Rudo« iz dveh razlogov. Prvič zato, ker so hoteli predstaviti delavskemu centru — Bršljinu — našega največjega dramatika Ivana Cankarja, borce za socialne pravice delovnega človeka in ostrega kritika kapitalističnega gospodarstva. Drugič pa zato, ker je to Cankarjevo delo manj zahtevno glede na igralske sposobnosti začetnikov na Svobodinem odu in prav tako tudi manjše razgledanosti po napredni literaturi bršljiškega prebivalstva. Vsekakor je to prav dobra in tudi vzgojna gesta bršljiške »Svobode«, kajti vzgojni uspeh gledališča se pokaže samo tedaj, če gremo od preprostejšega k zahtevnejšemu delu.

Vse tako kaže, da je »Svoboda« na pravem potu in da jo je treba vsestransko podpirati.

Z. J.

SPORED TEDNA SLOVENSKE KULTURE V NOVEM MESTU

31. januarja 1953 — sobota: Ivan Cankar »Jakob Rudo« — v zadružnem domu v Bršljinu. Priredi delavsko društvo »Svoboda«.
1. februarja — nedelja: Ivan Cankar »Jakob Rudo« — v zadružnem domu v Bršljinu. Priredi delavsko društvo »Svoboda«.
2. februarja — pondeljek: Koncert v Domu ljudske prosvete v Novem mestu. Izvaja orkester garnizije JLA Novo mesto.
4. februarja — sreda: Večer slovenske literature v Domu ljudske prosvete v Novem mestu. Izvaja članji Društva slovenskih književnikov, priredi novomeška Ljudska univerza.
5. februarja — četrtek: Koncert instrumentalne in vokalne glasbe v Domu ljudske prosvete. Izvajata orkester in pevski zbor SKUD »Dušan Jereb«.
6. februarja — petek: Akademija v počastitev Prešernovega spomina v zadružnem domu v Bršljinu. Priredi delavsko društvo »Svoboda«.
7. februarja — sobota: Bratko Kreft: »Celjski grofje« ob 20. uri v Domu ljudske prosvete. Izvaja gledališče SKUD »Dušan Jereb«.
8. februarja — nedelja: Slikarska razstava akademskih slikarjev Lada Lamuta, Izidorja Moleta in Bogomirja Borčiča — v Dolenjskem muzeju v Novem mestu. — Razstava dolenjskih dijaških listov in razstava tiska pod gesлом: »Kaj izide v enem mesecu pri nas?« Razstavi organizira Studijska knjižnica v Novem mestu.

Prvo povojno brucovanje v Novem mestu

Pred kratkim časom je bil v Novem mestu sestavljen delovni odbor pri Združenju ZŠJ Novo mesto, ki ima nalogu pripraviti prvi povojni brucovalski večer novoškočevcev. Namen tega je predvsem bližiti vse naše visokoškočevce, z drugimi zbranjati vse naše visokoškočevce, z drugimi zbranjati vse naše delovne studente, s katerimi se naše delovne ljudi spoznati z življenjem in problemi študentov, z njihovimi starimi običaji in tradicijami.

Brucovalski večeri so tradicija Studentov po vsem svetu. Ob tej priliki sprejemajo stari študentje v svoje vrste novice, ki so po končani veliki maturi še stopili na fakultete. Vsako leto sledijo ljudje sprevode študentov in njihove obrede in marsikdo si pomeni teh običajev ne da nima razlag. Mnenje mnogih je, da je to pač spet ena izmed običajnih študentovskih burk. Pravzaprav se takim razlagom ni niti potrebno